

Рекордна 2021.

EXPO

**Зелена
енергетска
транзиција
у Црној Гори**

СТР. 33

СИСТЕМАТИЗАЦИЈА

**Нови правилници
о организацији и
систематизацији
радних мјеста**

СТР. 4

ПОВЕЋАЊЕ ЗАРАДА

**Заслужено и у
складу с растом
трошкова
живота**

СТР. 5

13. БОШКО БОЖОВИЋ –
У МОДЕРНИЗАЦИЈУ
УЛОЖЕНО ОКО 55
МИЛИОНА ЕУРА

24. МЕМОРАНДУМ
ТОПЛИФИКАЦИЈА
ПЉЕВАЉА – НА КОРАК
ДО СТАРТА

26. НОВА
ПОСЛОВНИЦА
У ТУЗИМА

Садржај –

04.
**ОДЛУКА ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ
НОВИ ПРАВИЛНИЦИ
О ОРГАНИЗАЦИЈИ И
СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ РАДНИХ
МЈЕСТА**

05.
**ОДЛУКОМ ОДБОРА ДИРЕКТОРА У
ЕПЦГ, ОД ЈАНУАРА ОВЕ ГОДИНЕ,
ВЕЋЕ ЗАРАДЕ
ЗАСЛУЖЕНО И У СКЛАДУ СА
РАСТОМ ТРОШКОВА ЖИВОТА**

09.
**ДАРКО КРИВОКАПИЋ, ИЗВРШНИ
РУКОВОДИЛАЦ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА
УПРАВЉАЊЕ ЕНЕРГИЈОМ
ОЧЕКУЈЕМО ЛАГОДНИЈУ
ЕНЕРГЕТСКУ ГОДИНУ**

13.
**БОШКО БОЖОВИЋ, МЕНАЏЕР ТИМА
ЗА МОДЕРНИЗАЦИЈУ ХЕ ПИВА И
ПЕРУЋИЦА
У МОДЕРНИЗАЦИЈУ УЛОЖЕНО ОКО
55 МИЛИОНА ЕУРА**

16.
**СА САСТАНКА РАДНОГ ТИЈЕЛА
ЗА РЕКОНСТРУКЦИЈУ И
МОДЕРНИЗАЦИЈУ ХЕ „ПЕРУЋИЦА“:
УБРЗАТИ ДИНАМИКУ РАДОВА**

18.
**АКТУЕЛНО:
НАКОН КАПИТАЛНОГ РЕМОНТА
АГРЕГАТА У ХЕ “ПИВА“:
ЗАВРШЕНА МОНТАЖА АЗ**

20.
**АКТУЕЛНО: ТЕ „ПЉЕВЉА“
РЕКОРДИ ПОСТАЈУ ЗАШТИТНИ
ЗНАК ПЉЕВАЉСКИХ
ЕНЕРГЕТИЧАРА**

24.
**АКТУЕЛНО: ЕПЦГ И ОПШТИНА
ПЉЕВЉА ПОТПИСАЛЕ
МЕМОРАНДУМ
НА КОРАК ДО СТАРТА**

26.
**ПРОШIREНА МРЕЖА САВРЕМЕНИХ
НАПЛАТНИХ ПУНКТОВА
НОВА ПОСЛОВНИЦА
У ТУЗИМА**

28.
**СНАБДИЈЕВАЊЕ:
РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР НИКШИЋ
УВИЈЕК НА УСЛУЗИ КУПЦИМА**

30.
**АКТУЕЛНО:
ПРОЈЕКАТ СОЛАРИ
ПРИЈАВЉЕНО ПРЕКО
13500 ПОТРОШАЧА**

31.
**ПОЛОЖАЈ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ
КОМПАНИЈА – ПЛАНОВИ ЈП ЕПС
ПУТ ЕНЕРГЕТСКЕ ТРАНЗИЦИЈЕ
ТРЕБА ДА БУДЕ ПРАВЕДАН,
ОДРЖИВ, РЕАЛАН И МОГУЋ**

28. ЗАПОСЛЕНИ У ОЈ НИКШИЋ – УВИЈЕК НА УСЛУЗИ КУПЦИМА

59. СЕДАМ ДАНА НОВИХ ОТКРИЋА (II ДИО)

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА

Предсједник одбора директора
МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ

Извршни директор
НИКОЛА РОВЧАНИН

Извршни руководилац дирекције за људске ресурсе
ПРЕДРАГ КРИВОКАПИЋ

Руководилац сектора за корпоративне комуникације
РАЈКО ШЕБЕК
rajko.sebek@epcg.com

Специјалиста за интерну комуникацију
МИТАР ВУЧКОВИЋ
mitar.vuckovic@epcg.com

Редакција
Главни и одговорни уредник
МИОДРАГ ВУКОВИЋ
miodrag.vukovic@epcg.com

Новинар
ТАТЈАНА КНЕЖЕВИЋ
ПЕРИШИЋ
tatjana.perisic@epcg.com

Фотограф
ЗОРАН ЂУРИЋ

Дизајн и припрема за штампу
STUDIO081 D.O.O.
hello@studio081.me

Адреса редакције:
Улица Вука Караџића 2 Никшић

Тел/Фах: 040/204-223
Е-майл: list.epcg@epcg.com
Web: www.epcg.com

Издавач: Електропривреда
Црне Горе АД Никшић

Тираж: 1200
Штампа: Grafo Group

34. ПОСЈЕТА СОЛАРНЕ ЕЛЕКТРАНЕ НООР АБУ ДАБИ 3,2 МИЛИОНА СОЛАРНИХ ПАНЕЛА НА ЈЕДНОМ МЈЕСТУ

35. АКТУЕЛНО: ЗЕЛЕНА ЕНЕРГЕТСКА ТРАНЗИЦИЈА У ЦРНОЈ ГОРИ

37. ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА: ЕПЦГ НАСТАВЉА СА ПОПУСТИМА ЗА РЕДОВНЕ ПЛАТИШЕ

39. ИСТРАЖИВАЊА УГЉОВОДОНИКА У ЦРНОЈ ГОРИ АКО СЕ НАЂЕ ГАС, БИЋЕМО ЗНАЧАЈАН ПАРТНЕР ЕУ

41. ЦЕДИС: ЗА ШЕСТ МЈЕСЕЦИ ОБРАЧУНАТО ПРЕКО МИЛИОН ЕУРА ПО ОСНОВУ НЕОВЛАШЋЕНЕ ПОТРОШЊЕ

42. СЕКТОР ЗА РАЗВОЈ И ИНВЕСТИЦИЈЕ ГОМИЛАОНОВИЋ: ОЧЕКУЈУ НАС ВЕЛИКЕ ИНВЕСТИЦИОНЕ АКТИВНОСТИ

56. ДРУШТВО: ЕПЦГ УРУЧИЛА ДОНАЦИЈУ ГЛУМИЦИ ВЕСНИ ПЕЂАНАЦ: КАД СЕ СРУШЕ СВИ БЕДЕМИ...

59. ПУТОПИС: ТУРСКА СЕДАМ ДАНА НОВИХ ОТКРИЋА (II ДИО)

ОДЛУКА ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ

Нови правилници о организацији и систематизацији радних мјеста

Миодраг Вуковић

Одбор директора, на предлог Извршног директора, усвојио је, на сједници одржаној 28. јануара ове године нове правилнике о организацији и систематизацији радних мјеста у ЕПЦГ. Правни основ за доношење предложених аката садржан је у члану 3 Закона о привредним друштвима и Статуту ЕПЦГ АД Никшић.

По новом Правилнику систематизовано је 1.221 радно мјесто, као резултат формирања нових организационих јединица – Тима за управљање ризицима, Сектора за пројектно финансирање и Предузетних јединица, Дирекције за нове ОИЕ те проширења обима послова Сектора за корпоративне комуникације, као и сагласно потребама у дијелу организационог изједначавања подружница у ФЦ Производња – формирања нове дјелице службе у ТЕ „Пљевља“. Иначе, по до сада важећем Правилнику о систематизацији радних мјеста укупно је било систематизовано 1.120 извршилаца.

- Приликом израде овог акта водило се рачуна и о врстама образовних квалификација те да се, сходно томе, за одређена радна мјеста, где год је било могуће, као услов за њихово попуњавање није конкретизовала врста образовања, већ се задржало на ширем ограничењу да се ради о друштвеном или техничком факултету, осим за она радна мјеста где је конкретизација образовања

ПРЕДРАГ КРИВОКАПИЋ
извршни руководилац Дирекције за људске ресурсе

неопходна – каже Предраг Кривокапић извршни руководилац Дирекције за људске ресурсе.

- Предлогом Правилника о организацији, у циљу функционалности организације Компаније, смањен је број организационих облика различитих хијерархијских нивоа, док ће се при администрацији Одбора директора формирати Тим за управљање финансијским ризицима – наглашава Предраг Кривокапић.

У досадашњи Сектор за корпоративне комуникације укључени су послови маркетинга и протокола, а новом организацијом поменути Сектор из Дирекције за људске ресурсе премјештен је у надлежност Извршног директора.

У оквиру Главне финансијске дирекције, уместо досадашњих пет дирекција, организована су четири Секретаријата, као посебни организациони дјелови, као и Сектор за пројектно финансирање који би пратио реализацију инвестиционих пројеката.

У Дирекцији за ИМС и опште послове формираће се предузетна јединица у чијем портфелју ће бити послови заштите и спашавања у складу са законском обавезом Послодавца која проистиче из Закона о заштити и спашавању, а послови заштите и

здравља на раду, заштите животне средине и заштите и спашавања организационо ће се објединити на нивоу ЕПЦГ кроз одговарајуће службе у оквиру Дирекције за ИМС и опште послове.

У оквиру ФЦ Производња формираће се Дирекција за нове обновљиве изворе, као организациона јединица која ће се бавити пословима реализације пројекта у дијелу производње електричне енергије из нових ОИЕ, као и њиховим инвестиционим и текућим одржавањем. Такође, први пут унутрашња организација подружница у оквиру ФЦ Производња организована је на исти начин за све три електране.

- Коефицијенти стручности и сложености послова (K1) и коефицијент посебних услова рада (K2) усклађени су одредбама Колективног уговора ЕПЦГ, и у односу на досадашње стање ту није било значајнијих измјена, истиче се поред осталог у образложењу предлога које је потписао извршни директор Никола Ровчанин који је нагласио да је новим актом смањен број радних мјеста у Администрацији Одбора директора и Секретаријату Извршног директора а запослени распоређени у друге организационе дјелове Друштва – каже на крају Кривокапић.

ОДЛУКОМ ОДБОРА ДИРЕКТОРА У ЕПЦГ, ОД ЈАНУАРА ОВЕ ГОДИНЕ, ВЕЋЕ ЗАРАДЕ

Заслужено и у складу са растом трошкова живота

Зараде запослених у нашој компанији повећане први пут послије више од десет година. Примања Предсједника Одбора директора и Извршног директора Компаније остала непромијењена. У менаџменту истичу да су иницијативу синдиката прихватили цијенећи допринос запослених у остваривању историјског пословног резултата у изузетно тешкој години, али и у жељи да нас све заједно мотивишу у сусрет стратешки важним инвестиционим подухватима ЕПЦГ у области „зелене“ енергије. У репрезентативној Синдикалној организацији запослених задовољни су повећањем од 12,44 одсто чији ефекат је додатно увећан растом примања на државном нивоу

Митар Вучковић

Милко Марковић, руководалац команде и допреме угља у пљевальској термоелектрани, задовољан је чињеницом да му је, захваљујући повећању од 12,44 одсто које су договорили пословодство и синдикат, али и растом примања на државном нивоу, јануарска плата осјетно већа те да ће пуно лакше него до сада моћи да измирује обавезе и покрива трошкове студија сину у Подгорици. Посао му, каже, није физички пуно тежак, али је веома одговоран, ради се у три смјене, а ту су и велика бука, прашина и вибрације. Но, Милко скреће пажњу на то да од његовог радног мјеста у ТЕ има и пуно тежих и захтјевнијих.

- Плата у ТЕ није ни до сада била лоша, али с обзиром на природу послана, услове, посебно зими, као

МИЛКО МАРКОВИЋ
руковалац команде и допреме угља у пљевальској термоелектрани

и околности које у великој мјери нарушавају здравље, сваки цент је овде итекако зарађен, каже Милко који већ 38 година ради у ТЕ „Пљевља“ и полако се спрема за одазак у заслужену пензију.

Слично мишљење може се чути и од Милкових колега у Термоелектрани, које као и он подсећају да је последње повећање зарада дошло

у правом тренутку, с обзиром на то да су и цијене основних животних намирница, горива и услуга, такође, отишли на горе, а све су прилике да се раст цијена неће тако брзо зауставити.

Желько Аврамовић, дипломирани електро инжењер, запослен у ХЕ „Пива“, истиче да су цијене скоро свих производа, посљедњих неколико година, као пољедица глобалне економске ситуације, значајно увећане и код нас, и у окружењу, па и шире, те да су, самим тим, и примања девалвирала.

- Возим аутомобил стар 14 година и планирам да ускоро купим нешто новије, а то ће бити за око пола године када ми истекне задња рата претходног кредита, да бих могао подићи нови. И тако у круг. Добро је што је увећана цијена рада, мени и мојој породици ће то добро доћи.

ДЕТАЉ СА ДЕПОНИЈЕ УГЉА ТЕ „ПЉЕВЉА“

ЖЕЉКО АВРАМОВИЋ

ХЕ „Пива“

А, генерално то је став свих мојих колега. Надам се, да ће се наш стандард, као и стандард цијеле државе повећати, и наравно да цијене неће ићи горе горе, истиче Аврамовић.

Жељко је у Пиву дошао послиje завршеног електро факултета. Ту је одрадио приправнички стаж и засновао радни однос у јуну 1998. године.

У протеклих 24 године обављао је више одговорних послова. Био је вођа смјене, шеф службе, тренутно је руководилац Сектора за експлоатацију у ХЕ „Пива“. Каже да је част и привилегија бити дио стручног тима који управља и води рачуна о тако грандиозном објекту, али да је, са друге стране, посао веома специфичан и захтјеван.

Истиче и колико неизвјесности и опасности, посебно у зимском периоду, подразумијева сам долазак на посао, кроз кањон у којем вребају чести одрони и снијежне лавине те да је језеро понекад једини проходни пут, а брод једино превозно средство. Често до својих радних мјеста у хидроелектрани морају пјешке, пртећи снијежне намете и тако назад до брода на путу до куће.

Тешко је, каже Аврамовић, у таквим условима зарађивати за егзистенцију, посебно колегама из Сектора експлоатације који су у најтежим ситуацијама увијек били храбри и

одлучни.

Захвалан је и колегама из Сектора за одржавање и радове, који су увијек ту када је потребна хитна интервенција и брза реакција у погону и на њих се, каже, увијек може ослонити, и дању и ноћу.

- Радимо заиста одговорне и сложене послове, додатно отежане због горе наведених потешкоћа, које су често ризичне и по сами живот запослених. Такође, треба истаћи и посебне услове рада у самој електрани која је подземно постројење, бука, вибрације, вјештачко осветљење, магнетна зрачења итд. Наша примања су солидна, и нешто изнад просјечних зарада. Али, сигуран сам да ово није довољно за оно са чим

“

Аврамовић:
Наша примања су солидна, и нешто изнад просјечних зарада. Али, сигуран сам да ово није довољно за оно са чим се ми свакодневно сретамо и чему смо изложени

се ми свакодневно сретамо и чему смо изложени. Ја сам, а и највећи број мојих колега инжењера такође, кредитно задужен. Примања су редовно оптерећена разним ратама, па када се све измири остане толико да се може скромно преживјети мјесец.

Међутим, сви заједно чинимо један сложан и уигран тим који успјешно одговара свим проблемима и бројним изазовима, поручио је на крају Жељко Аврамовић. Повећање зарада у ЕПЦГ услиједило је након више захтјева репрезентативног синдиката, посљедњих година.

- Синдикална организација запослених ЕПЦГ АД Никишић (СОЗ) је већ дуже вријеме подносила иницијативу за повећање обрачунске вриједности коефицијента. Имајући у виду да је за посљедњих 10

ОДРОН НА ПУТУ ДО ХЕ "ПИВА"

година у компанији на снази иста обрачунска вриједност коефицијента, а да је за исти период био велики раст трошкова живота (инфлација) Синдикална организација запослених је сматрала неопходним да поново поднесе иницијативу за повећање обрачунске вриједности коефицијента, каже предсједник СОЗ-а Рајко Голубовић.

Голубовић је навео да у Синдикалној организацији запослених сматрају да се тиме не може угрозити пословање Компаније, па је како је казао, у договору са пословодством, на обострано задовољство, усклађен проценат трошкова зарада са укупним трошковима пословања Компаније.

Задовољан због повећања зарада је и предсједник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић који се, тим поводом, лично обратио запосленима.

У свом писму Ђукановић је истакао:

- Морам да кажем да је овакву одлуку Одбор донио цијенећи, прије свега, остварене резултате (приход је повећан за готово 75 одсто, а исказана добит ће износити преко 30 милиона евра) и жељи да мотивишемо запослене да у значајној мјери допринесу развоју инвестиционих пројеката који су пред нама.

Претходна година била је изузетно изазовна. Ту су, подсјетио бих, тешкоће изазване драматичним растом цијена на енергетском тржишту и незапамаћена суша током највећег дијела године што је драстично смањило производне ефекте наших хидроенергетских објеката, као и пандемија коронавируса која читаво вријеме диктирала ванредне услове у којима живимо и радимо.

РАЈКО ГОЛУБОВИЋ

Предсједник СОЗ-а

“

Голубовић: У Синдикалној организацији запослених сматрамо да се повећањем обрачунске вриједности коефицијента не може угрозити пословање Компаније, па је у договору са пословодством, на обострано задовољство, усклађен проценат трошкова зарада са укупним трошковима пословања Компаније

СУРОВИ УСЛОВИ У КАЊОНУ ПИВЕ

Остварили смо значајну добит која превазилази сва наша очекивања, а ваш допринос у том смислу заиста је велики, јер су управо, ваша одговорност, професионализам и позитиван дух, уз добре одлуке пословодства учинили да у оваквим условима остваримо изузетан резултат.

Повећање од 12,44 одсто обрачунаваће се почев од јануарске плате, а нагласио бих да се не односи на зараду Предсједника Одбора директора и Извршног директора Компаније, док ће плате представника менаџерског тима бити увећане у распону између 2,5 и 10 процената у зависности од обрачунског коефицијента. Такође, Одбор директора донио је и Одлуку о повећању процента средстава која се издвајају у стамбени фонд.

Додатних готово 500 хиљада евра, за те намјене учиниће да, на годишњем нивоу, још најмање десет запослених, који испуње услове важећим правилником, ријеше своје стамбено питање, као основно егзистенцијално питање сваког човјека.

Свакако, очекује нас још много изазова, али сам сигуран да ћemo заједничким напорима, свако у оквирима својих овлашћења и одговорности, успјети да изнесемо зацртани инвестициони план у којем доминантно мјесто заузима пројекат „Солари”, гдje ћemo изградити на хиљаде малих извора „зелене” енергије, али и други пројекти чија реализација ћe допринијети да остваримо даљи раст и напредак на путу до стабилне и снажне компаније која ћe постати локомотива привредног развоја Црне Горе, закључио је у обраћању запосленима предсједник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић.

МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ

Ђукановић:

Остварили смо значајну добит која превазилази сва наша очекивања, а ваш допринос у том смислу заиста је велики, јер су управо, ваша одговорност, професионализам и позитиван дух, уз добре одлуке пословодства учинили да у оваквим условима остваримо изузетан резултат

Elektroprivreda Crne Gore d.o.o.
Milutin Djukanovic, Z
01.01.2022.
Ulica Svetog
Tel: +382 40 214 100
Fax: +382 40 214 238
info@epcg.org

Odbor direktora
Tel: +382 40 214 109
Fax: +382 40 214 289
e-mail: odbordirektora@epcg.org
www.epcg.org

Број: 10-90-2292
Нишава, 24.01.2022. године

Печатнице изложење и копије,

Причешћу ми изједној задовољавамо што зам. у првом да вас информише да је Одбор директора, на сједници коју ћемо одржати у потпуности, одлучио да се плате у Електропривреди Црне Горе повећају 12,44 одсто, што је врло повећање које ће у наше компаније постепено истиći сваког дана.

Морам да напоменем да је овакву заједницу Одбора донио важећи, пре свега, истражене резултате којима је посебан за штету 75%, а нагласак добит ће користи према 30 минимална издаја) и који су доказивани да у значајној мјери дјелују инвестиционим пројектима који су пред нама. Практична горња вредност је изједно и назив. Ту су, погрешно, Биће, тековно изложење драматичног растајања измеđу енергетског тржишта и извознамаркета који такође важи заједнички дјеловање које је драстично ограничило пружање ефекта нашим хидроенергетским објектима, као и тадајашњи извознију која је читавим архиметром дистрибуирају услове у којима живимо и радимо.

Остваримо око значајну добит која пружавају наша очекивања, а ваш допринос у том смислу заиста је велики, јер су управо, ваша одговорност, професионализам и позитиван дух, уз добре одлуке пословодства учинили да у оваквим условима остваримо изузетан резултат.

Повећање од 12,44 одсто обрачунаваће се почев од јануарске плате, а нагласио бих да се не односи на зараду Предсједника Одбора директора и Извршног директора Компаније, док ће плате представника менаџерског тима бити увећане у распону између 2,5 и 10 процената у зависности од обрачунског коефицијента.

Такође, Одбор директора је донио Одлуку о повећању процента средстава која се подижују у стамбени фонду. Додатних готово 500.000,00 евра, за те намјене учиниће да, на годишњем нивоу, још најмање десет запослених, који испуње услове изједној пружавају, ријеше своје стамбено питање, као основног егзистенцијалног питања сваког човјека.

Сикано, очекује да још много изазова, али сам сигуран да ћemo заједничким напорима, свако у оквирима својих овлашћења и одговорности, успјети да изнесемо зацртани инвестициони план у којем доминантно мјесто заузима пројекат „Солари“ где ћемо изградити на хиљаде малих извора „зелене“ енергије, али и други пројекти чија реализација ћe допринијети да остваримо даљи раст и напредак на путу до стабилне и снажне компаније која ћe постати локомотива привредног развоја Црне Горе.

У то име ће вас поздрављам и јаким импулсом спроведи, личног и професионалног раста и напредка.

Сјадимо,

Милутин Ђукановић
Предсједник Одбора директора ЕПЦГ

Извлак извода (PDV) изједној | број документа 06-05-11 Привредна Србија d.o.o.

01-058-00 Стагорска комерцијална банка d.o.o. Радовљица | издавач: M.B. Молитвени број AD Радовљица

ДАРКО КРИВОКАПИЋ, ИЗВРШНИ РУКОВОДИЛАЦ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ЕНЕРГИЈОМ

Очекујемо лагоднију енергетску годину

Просјечна хидролошка година, вртоглави пораст цијена електричне енергије, увоз струје у октобру и новембру, рекордно низак ниво акумулација, али и рекордна валоризација наше производње - тако би, у једној реченици, описали протеклу годину. Према ријечима Дарка Кривокапића, оно што нам обећава мало лагоднију ситуацију у овој, јесте снијежни прекривач на планинама, који може бити гарант дотока током другог квартала и пуњење акумулација за љетњу сезону. Дирекција је "одрадила" сјајан посао који би илустровали податком да је промет електричне енергије био 3.154 GWh и да се трговало 235 милиона евра

Татјана Кнежевић Першић

Основни посао Дирекције за управљање енергијом је да, са једне стране, обезбиједи потребну електричну енергију за своје потрошаче, а да, у исто вријеме, на што бољи начин валоризује произведени MWh из наших електрана управљањем ресурсима, каже Кривокапић на питање колико је посао запослених био стресан и напоран, посебно у прошлој години.

- Мало ко у нашој компанији, осим запослених у Дирекцији за управљање енергијом, константно прати електроенергетску, а и финансијску ситуацију у којој се наша компанија налази и има цјелокупну слику нашег система. Искуство нас учи да се све одлуке у датом тренутку доносе на основу најбољих могућих прогноза и да се, кроз подјелу ризика, покушава наћи најбоља позиција за компанију, да се много не осврћемо на коментаре базиране на оној народској "после боја сви смо генерали". Вјероватно нико у нашим производним погонима не размишља које финансијске ефekte има неплански испад агрегата са мреже и да тај испад неко мора да "испегла". Дирекција ради 365 дана /24h и сви процеси се, кроз синхрони рад, прате са више нивоа.

Овај ритам нам обезбеђује динамику у нашем послу, па стрес који је присутан у овом послу нас држи у фокусу. Наравно, некад дође и до "замора материјала" али

ДАРКО КРИВОКАПИЋ

извршни руководилац Дирекције за управљање енергијом

колегијалност која влада у Дирекцији помаже да се стрес и и изазови лакше превазиђу.

Обим посла који се обавља код нас можда најбоље показује промет електричне енергије - који је за 2021. годину износио 3.154 GWh и 235 милиона €, каже Кривокапић.

ЕКСТРЕМИ У ХИДРОЛОГИЈИ

Када је у питању 2021. година, посматрајући укупну статистику, можемо рећи да је у питању просјечна хидролошка година – укупна количина падавина је 1916 l/m², што је 97% од просјечне количине падавина.

Анализирајући падавине по мјесецима, имамо појаву неколика екстрема. Веома издашне падавине на почетку године (јануар и фебруар), а затим сушни период у трајању од 8,5 мјесеци и на крају године, од задње седмице новембра па до краја године нови кишни талас.

Екстреми:

- током јануара је пало 479 l/m² или 230% од просјека,
- током фебруара је пало 279 l/m² или 144% од просјека,
- током марта је пало 50 l/m² или 27% од просјека,
- током октобра је пало 116 l/m² или 50% од просјека,
- током децембра је пало 402 l/m² или 168% од просјека.

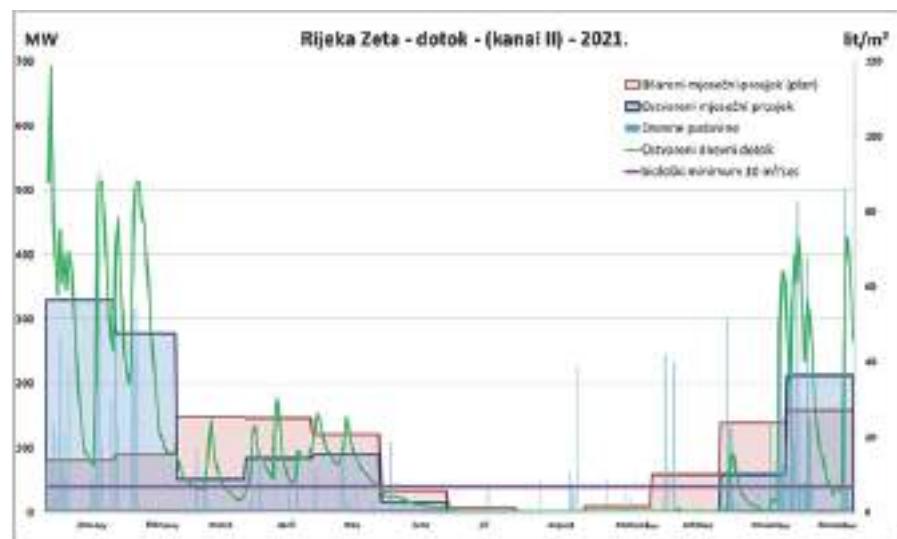
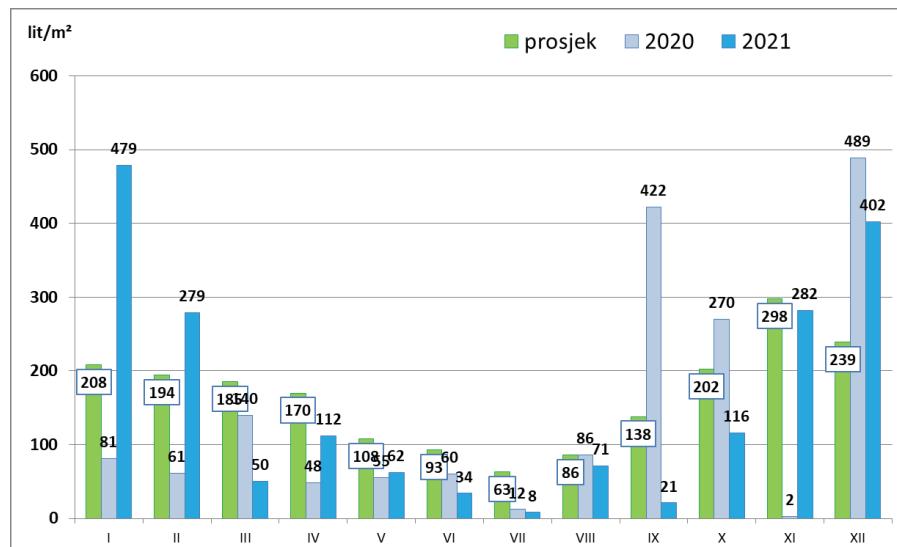
Преглед падавина за 2021. годину и упоређење са просјеком и оствареним падавинама за 2020. годину

Показатељ хидролошких прилика је и остварени доток ријеке Зете по данима , приказан на сљедећем дијаграму.

ТЕ “ИЗВУКЛА” ПРОИЗВОДЊУ

Протекле године наше електране су произвеле укупно 3160 GWh и то:

- ХЕ Перућица 989 GWh или 8% више од плана,
- ХЕ Пива 838 GWh или 12% више од плана,

Остварени доток ријеке Зете током 2021. године

- ТЕ Пљевља 1.333 GWh или 1% више од плана.

Према Кривокапићевим ријечима, добра расположивост електрана је разлог што су и поред захтјевних ситуација током 2021. године, остварени заједнички планови производње.

Хидролошке прилике су условиле да наше хидроелектране, током првог квартала, остваре 48% своје

годишње производње, али захваљујући залагању запослених у ТЕ Пљевља, и поред чињенице, да због техничких проблема, током јуна и августа, термоелектрана није била у погону 36 дана, ипак је пређачен план производње!

Статистички подаци на годишњем нивоу могу да заварају, тако да се права слика може добити ако се сагледа биланс електричне енергије по мјесецима.

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Total
Proizvodnja ostv.	463,309	445,484	417,265	150,458	118,046	102,154	237,131	182,889	197,594	224,247	249,097	373,972	3,161,645
Potrošnja ostv.	324,876	299,172	311,199	276,166	242,335	258,790	314,540	316,671	243,482	256,830	268,592	328,202	3,440,856
Bilans ostv.	138,432	146,312	106,066	-125,708	-124,290	-156,636	-77,409	-133,781	-45,888	-32,583	-19,495	45,770	-279,211

Значај рада ТЕ Пљевља се види током периода август – новембар, где је због лоших хидролошких прилика и поред пуног ангажмана ТЕ Пљевља, за покривање потреба требало набавити преко 230 GWh електричне енергије. Ситуацију је поправила киша из децембра, тј. производња наших хидроелектрана – око 220 GWh, прецизира Кривокапић.

НЕВЈЕРОВАТАН РАСТ ЦИЈЕНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Када посматрамо 2021. годину из угла кретања цијена електричне енергије, као и осталих берзанских роба, сви ће се сложити да је ово једна од атипичних година, где

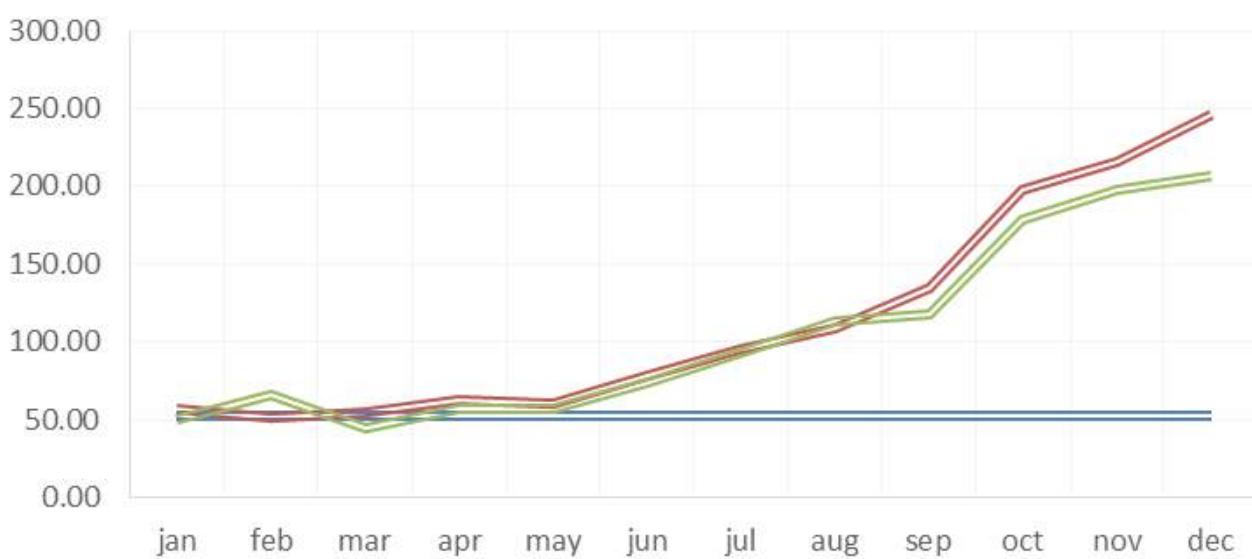
ни најпесимистичнији прогнозери овај развој ситуације нијесу могли предвидјети, каже Дарко Кривокапић, издвајајући неколико глобалних фактора који су допринијели таквом расту:

- одлуке о гашењу термо и нуклеарних електрана због преласка на зелену агенду,
- ослањање на све производњу из обновљивих извора електричне енергије (вјетар и сунце) и изостанак производње из вјетра у појединим дјеловима године,
- повратак индустријске потрошње и све већи захтјеви за електричном енергијом,
- пораст цијена дозвола за емисије CO₂,

- пораст цијена гаса,
- нестабилна геополитичка ситуација - нарочито у Европи,
- неизвјесност снабдјевања Европе гасом,
- COVID 19 ситуација.

Фјучерс цијене на мађарској берзи током 2020. године, показивале су да ће се цијена током 2021. године кретати око 50 €/MWh, и овај тренд се одржава током првог квартала, док вртоглави пораст цијена електричне енергије кренуо са почетком другог квартала и није се зауставио до краја године. Кретање цијена на мађарској берзи приказан је на графику који слиједи, са упоређењем просјечне цијене по којој је ЕПЦГ увозила електричне енергије.

	2021											
€/MWh	jan	feb	mar	apr	may	jun	jul	aug	sep	oct	nov	dec
fjučersi tokom 2020.	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28	52.28
HUPX cijene	56.40	50.85	55.04	62.94	59.94	77.89	95.15	109.02	135.10	197.16	215.87	245.81
uvoz EPCG	50.40	65.76	44.81	56.37	56.91	73.86	93.15	113.20	117.32	178.10	197.59	206.38

Према ријечима Кривокапића, сва искуства су до сада показивала да су цијене електричне енергије највеће током првог и четвртог квартала, док су најниže током другог квартала. Ситуација из 2021. године је показала

да све теорије падају у воду и да је тржиште електричне енергије толико осјетљиво да и најмањи поремећај има утицај, не само на тренутне цијене електричне енергије, већ директно и на цијене фјучерса током

наредне двије године.
- 2021. година која је за нама, била је веома турбулентна – овдје нарочито мислим на поклапање неколико круцијалних фактора, када је у питању пословање наше компаније.

Имали смо потрошњу на нивоу очекivanе, због добра љетње туристичке сезоне, док су се недостајуће количине морале куповати по изузетно високим цијенама. На све ово, додат је и изостанак падавина до краја новембра, што је за посљедицу имало, такође, непланирано велики увоз по још већим просјечним цијенама.

У период октобар – новембар, како би смањили потребе за увозом били смо приморани да спустимо акумулације на историјски минимум, тако да су, почетком децембра, наше акумулације биле на нивоу од 80 GWh ниже од Билансних планова. Свјесни ризика, одлучили смо се на овај корак како би ублажили притисак на наше финансије, што се касније показало као добар потез – кише из децембра су поправиле хидролошке прилике, па се ситуација промијенила за 180° – од увозника, прешли смо на страну извоза, а веома високим цијенама на тржишту - успјели смо да рекордно валоризујемо нашу производњу! Годину смо завршили са акумулацијама на Билансном плану и са позитивним финансијским салдом, истиче Кривокапић.

Каке и то да је Дирекција за управљање енергијом, заједно са менаџментом компаније, током задњег квартала 2021. године, а нарочито током мјесеца децембра, већ сагледавала ситуацију за текућу годину, па су унапријед продате одређене количине енергије за први квартал, а мањи дио и за читаву 2022. годину, како би се искористиле високе цијене које су на тржишту.

- Смањена потрошња КАП-а нас је донекле релаксирала обавеза набавке електричне енергије током љетњих мјесеци, али све ће зависити од хидролошких прилика и

стабилности рада ТЕ Пљевља. Тешко је прогнозирати дешавања за 2022. годину, али оно што нам обећава мало лагоднију ситуацију јесте сијежни прекривач на планинама,

који нам може бити гарант дотока током другог квартала и пуњење акумулација за љетњу сезону, закључује Дарко Кривокапић за наш лист.

НИКОЛА РОВЧАНИН

Извршни директор ЕПЦГ

ПРЕЛИМИНАРНИ РЕЗУЛТАТИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ЕПЦГ У 2021.

ИСТОРИЈСКА ДОБИТ ОД ОКО 45 МИЛИОНА ЕУРА?

Предсједник Одбора директора Милутин Ђукановић је, гостујући у емисији "Линк" на Радију Црне Горе казао да је Електропривреда Црне Горе, према прелиминарним подацима, у 2021. остварила добит од око 45 милиона евра:

- То је нацрт, али ако се то и деси, то ће бити највећа добит коју је ЕПЦГ остварила у својој историји, казао је Ђукановић.
- Тада је најавио да ће у овој години компанија успјети да заврши инвестиције од преко 100 милиона евра и да покрене инвестиције до готово пола милијарде евра.

Одличне пословне резултате је заокружио податком да је ТЕ Пљевља имала најдужи непрекидни рад од када постоји

те да Црна Гора нема бољег производа од електричне енергије.

И Никола Ровчанин, извршни директор је, гостујући у јутарњем програму РТВ Никшић казао да је више него задовољан постигнутим резултатима:

- Према последњим пројекцијама главне финансијске дирекције, имамо профит који је изнад 44 милиона, што је рекорд од 2018. године. Мислим да смо близу да имамо профит који је збир 2019. и 2020. заједно, што је заиста сјајан и историјски резултат. Не скривамо задовољство, будући да смо успјели да задржимо и одређене бенефите за потрошаче, када су у питању бројни попусти, навео је Ровчанин.

БОШКО БОЖОВИЋ, МЕНАЏЕР ТИМА ЗА МОДЕРНИЗАЦИЈУ ХЕ ПИВА И ПЕРУЋИЦА

У модернизацију уложено око 55 милиона евра

Досадашња улагања, кроз реализоване или текуће већ уговорене фазе пројекта реконструкције и модернизације у обје електране, износе око 55 милиона евра, каже први човјек Тима за модернизацију хидроелектрана Бошко Божовић.

До краја мјесеца очекује се пуштање у рад другог реконструисаног агрегата у Пиви, а до краја године и трећег. Паралелно, реконструишу се канали Опачица и Моштаница, којима се вода из акумулација Слано и Крупац уводи у систем. Поред реализације грађевинског дијела пројекта, у Перућици ће ове године започети и имплементација пројекта реконструкције и модернизације електромашинске опреме производних агрегата и електромашинских постројења. Трећи пројекат који Тим води је уградња осмог агрегата, која се очекује до краја 2024. године.

Татјана Кнежевић Перишић

БОШКО БОЖОВИЋ

Менаџер Тима за модернизацију

Три актуелна пројекта која се реализују у хидроелектранама Пива и Перућица, у различитим су фазама имплементације и сваки од њих се одвија према динамици, која је одговарајућа и реално могућа за фазу у којој се пројекат налази, каже Божовић за наш лист.

ПРОЈЕКАТ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ

И МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ХЕ ПИВА ЈЕ У ЗАВРШНОЈ ГОДИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:

Уговор за реконструкцију електромашинске опреме и постројења је закључен са конзорцијумом компанија Литострој Повер из Словеније и АББ из Италије, средином 2018. године.

До сада су завршени пројектна документација за фабрикацију опреме и извођење радова у електрани. Завршена је и инсталација и пуштање у рад реконструисане електромашинске опреме у постројењима сопствене потрошње, као и на једном производном агрегату, од укупно три у електрани. До краја овог мјесеца биће пуштен у рад још један агрегат, други по уговореном редоследу извођења радова реконструкције и модернизације. Завршена је инсталација комплетене електромашинске опреме на том агрегату и у току су испитивања која се морају обавити прије коначне расположивости и спремности агрегата за редован погон.

У наставку пројекта, у овој години извешће се монтажа и пуштање у рад и преосталог трећег агрегата.

Радови ће почети у мају или јуну, а што зависи од хидролошке ситуације, стања акумулације и потреба државног електроенергетског система.

Већи дио опреме за овај агрегат је произведен, дио опреме је већ у електрани, а преостала опрема биће исфабрикована и испоручена до почетка радова на агрегату.

У овој години, извешће се монтажа и пуштање у рад и преосталог трећег агрегата у ХЕ Пива, а радови почињу у мају или јуну.

ДРУГИ ВАЖАН ПРОЈЕКАТ НА КОЈЕМ ЈЕ ВЕЋ ДОСТА УРАЂЕНО ЈЕ ПРОЈЕКАТ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ И МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ХЕ ПЕРУЋИЦА.

Паралелно се реализују грађевински дио пројекта и пројекат реконструкције и модернизације електромашинске опреме. Грађевинским дијелом пројекта

обухваћена је реконструкција канала Опачица и Моштаница којима се вода из акумулација Слано и Крупац уводи у систем. Канал од акумулације Слано се реконструише и повећава му се капацитет са којим ће бити могућ рад електране из ове акумулације, са снагом коју ће електрана имати након уградње осмог агрегата.

ХЕ Перућица, већ након завршетка прве фазе реконструкције и модернизације, ради са инсталисаном снагом 307 MW.
Прије реализације пројекта рад електране је био ограничен на снагу 245 MW.

Канал Моштаница се обновља да би се елиминисали губици воде, без промјене капацитета. Уговор је закључен са црногорском грађевинском компанијом Бемах.

Током претходне године, како је и било предвиђено уговором, изводили су се радови на оба канала. Радови су изведени у складу са пројектованим квалитетом и у обиму већем од планираног, изнад уговорене динамике.

Прошлогодишња грађевинска сезона је искоришћена на најбољи могући начин и без битнијих ограничења у раду електране. Радови ће се изводити и током овогодишње грађевинске сезоне, а уговорени датум завршетка радова на оба канала планиран је за наредну годину.

Циљ је, да се већ током ове године изведу радови у што већем обиму, али колико ће то износити коначно, зависи од временских прилика и хидрологије од које зависи захтијевана погонска расположивост електране која се мора обезбиједити. Са дијелом пројекта којим се

реконструише и модернизује електромашинска опрема, сада смо у фази када треба да изаберемо извођача са којим ће се уговорити реализација пројекта. Кроз међународни тендарски поступак добили смо три понуде и у току је еваулација техничког дијела понуда.

Међу подносиоцима понуда као самостални понуђачи или, у конзорцијуму или, као подизвођачи или, као произвођачи опреме су и веома познате европске компаније као што су Voith Hydro, ABB, Siemens, Končar, Litostroj Power, ČKD, OTT итд. Планирамо да током марта завршимо процес еваулације и оцјене понуда, изаберемо најповољнију понуду и најбоље оцијењеног понуђача са којим треба закључити уговор.

Иначе, ради се о веома сложеном и мултидисциплинарном пројекту којим је у већој или мањој мјери обухваћена реконструкција комплетне електромашинске опреме електране, од производних агрегата, високонапонске опреме, хидромеханичке и електро опреме затварачница, разних регулационих и управљачких система, разних система заштита, система управљања агрегата и укупно електране, па до система за мјерење хидролошко-хидрауличких величина и оптимизацију искоришћења расположивог водног потенцијала и оптимално управљање производњом електране. Реализација пројекта ће трајати четири до пет година од датума када уговор буде потписан.

МН: ОСМИ АГРЕГАТ У ХЕ “ПЕРУЋИЦА”

Трећи пројекат који је такође актуелан је уградња осмог агрегата у ХЕ Перућица. Уградња осмог агрегата је коначна фаза изградње електране бар када је у питању њена

инсталисана снага, која сада износи 307 MW. Након инсталације осмог агрегата снага електране ће бити 365 MW.

Треба напоменути да је у претходним фазама изградње или реконструкције постројења или објекта електрана оспособљена за рад са осмим агрегатом. Све што је у електрани изграђено, изграђено је за коначну фазу изградње са инсталисаним осмим агрегатом.

Такође, и у постројењу 110 КВ електране за везу са електроенергетским системом, испројектован је и резервисан дио за приклучење осмог агрегата.

Завршен је поступак избора пројектантске компаније са којом ће се у фебруару потписати уговор за израду пројектне и тендарске документације за уговорање будуће реализације радова која ће обухватити пројектовање, фабрикацију опреме, монтажу, испитивања и пуштање у рад агрегата.

Пројектантска компанија са којом се потписује уговор је Енергопројект

Хидроинжењеринг. Пуштање у рад осмог агрегата је планирано до краја 2024. године.

И ДОСАДАШЊИМ РАДОВИМА, ВЕЋ ЈЕ УНАПРИЈЕЂЕН РАД НАШИХ ПРОИЗВОДНИХ ОБЈЕКАТА!

Циљ програма или пројекта реконструкције и модернизације је прије свега продужење радног вијека електране за нови експлоатациони период, модернизовање постројења за поуздан и безбједан рад, као и одржавање високе погонске расположивости и спремности за производњу електричне енергије.

Претходним фазама реконструкције и модернизације то и јесте постигнуто, и у ХЕ Пива и у ХЕ Перућица. Поред тога, у ХЕ Перућица је након завршетка прве фазе реконструкције и модернизације постигнуто да електрана може радити а, тако и ради са инсталисаном снагом 307 MW. Прије реализације пројекта рад електране је био ограничен на снагу 245 MW.

Након реконструкције грађевинског

дијела доводног и одводног система, и након реконструкције и модернизације прва четири агрегата електрана је оспособљена за рад са инсталисаном снагом 307 MW. Лако је срачунати да то одговара повећању инсталисане снаге за нових 62 MW, резултат чега је и повећање производње електричне енергије.

КОЛИКО ЈЕ ВРИЈЕДАН ПРОГРАМ МОДЕРНИЗАЦИЈЕ?

Досадашња улагања кроз реализације или текуће већ уговорене фазе пројекта реконструкције и модернизације у обје електране износе око 55 милиона евра. Од тога, 35 милиона евра су средства обезбијеђена путем кредита или донација од њемачке KfW развојне банке.

Процењује се да ће за финансирање реконструкције и модернизације електромашинске опреме и инсталацију осмог агрегата у Перућици бити потребно између 50 и 55 милиона евра. Дио тих средстава је већ обезбијеђен кроз постојећи кредитни аранжман

са KfW банком од 33 милиона евра, из којег се већ финансирају грађевински радови на каналима.

За финансирање осмог агрегата биће потребан нови кредитни аранжман са KfW банком и то ће бити једна од активности на којој ће се радити током ове године.

Важно је истаћи значај вишегодишње веома успјешне и корисне финансијске сарадње Њемачке и Црне Горе на свим до сада реализованим фазама пројекта реконструкције и модернизације ХЕ Перућица и ХЕ Пива.

Готово је сигурно, да је захваљујући тој сарадњи, и на тај начин обезбијеђеним финансијским средствима из донација и веома повољних кредита, покренута реализација пројекта реконструкције и модернизације и омогућен веома успјешан завршетак до сада реализованих фаза пројекта.

Захваљујући тој сарадњи успјешно се реализују и сада актуелни пројекти и у Пиви и у Перућици, и на даље, кроз наставак сарадње за финансирање уградње осмог агрегата.

ПОТПИСАΝ УГОВОР ИЗМЕЂУ ЕПЦГ И ЕНЕРГОПРОЈЕКТ ХИДРОИНЖЕЊЕРИНГ АД

Извршни директор Никола Ровчанин и генерални директор Енергопројект Хидроинжењеринг а.д. Братислав Стишовић, потписали су Уговор о изради пројектне и тендарске документације између Електропривреде Црне Горе АД Никшић и компаније Енергопројект Хидроинжењеринг а.д. Вриједност уговора износи 535.000,00 €, Рок за израду пројектне и тендарске документације је седам мјесеци, након чега ће се приступити одабиру извођача грађевинских радова и испоручиоца опреме за реализацију пројекта уградње Агрегата A8. Укупна процијењена вриједност пројекта износи 24.000.000,00 €. Услови за склапање уговора стекли су се након што је, у складу са смјерницама и правилима њемачке развојне банке KfW, спроведена међународна тендарска процедура за уградњу Агрегата A8 у ХЕ „Перућица“. Учешће на тендери узели су понуђачи AFRY Switzerland Ltd-Швајцарска, Енергопројект Хидроинжењеринг а.д. – Србија, Fichtner GmbH (FIT) – Њемачка и Tractebel Engineering GmbH – Њемачка.

СА САСТАНКА РАДНОГ ТИЈЕЛА ЗА РЕКОНСТРУКЦИЈУ И МОДЕРНИЗАЦИЈУ ХЕ „ПЕРУЋИЦА“:

Убрзати динамику радова

Постоји велика могућност завршетка радова на каналу Моштаница до краја ове године, уместо планиране 2023., чуло се на састанку Радног тијела, које је формирано са циљем подршке пројекту. Канал Опачица је специфичнији, с обзиром на то да мора имати погонску расположивост до 1. августа. На нама је велика одговорност како би се динамизирали радови и пројекти приводили крају, оцјена је Александра Дожића, координатора и члана Одбора директора

Урош Селић

ЧЛНОВИ РАДНОГ ТИЈЕЛА ЗА РЕКОНСТРУКЦИЈУ И
МОДЕРНИЗАЦИЈУ ХЕ „ПЕРУЋИЦА“ У ПОСЈЕТИ ЕЛЕКТРАНИ

Животни и радни вијек најстарије хидроелекране у Црној Гори биће значајно продужен након 2025. године, када се очекује почетак рада и осмог агрегата, уз завршене грађевинске радове на реконструкцији канала Опачица и Моштаница и завршене радове на реконструкцији и модернизацији електромашинске опреме.

За остваривање овог циља, потребно је убрзати динамику радова и на најбољи могући начин искористити ову грађевинску сезону, сагласни су и менаџмент и Радно тијело за реконструкцију и модернизацију ХЕ „Перућица“.

Координатор Радног тијела и члан Одбора директора Александар Дожић истакао је да је овај пројекат један од

назначајних како за ЕПЦГ тако и за Црну Гору.

На нама је велика одговорност у наредном периоду.

Радно тијело је формирано да буде подршкапројекту, како би дошло до што динамичније и квалитетније реализације.

Пројекат реконструкције и модернизације ХЕ „Перућица“ је

веома сложен и комплексан посао, али се дошло до завршног стадијума реконструкције, казао је Дожић. Друга фаза модернизације, подијељена је на три дијела. Први подразумијева грађевинске радове на каналима Моштаница и Опачица, други, реконструкцију и модернизацију електромашинске

краја 2023.

Међутим, можда може и раније: Иако је пројекат прилично захтјеван, тражимо модел убрзања грађевинских послова у договору са извођачем радова; треба видjetи који су то услови за завршетак радова ове године и на који временски период траже обуставу рада хидроелектране.

опреме агрегата пет, шест и седам, хидромеханичке и електро опреме затварачница, опреме за хидролошко-хидрауличка мјерења и система управљања електраном, и трећи, уједно и последњи дио, уградња осмог агрегата. Реконструкција доводног система - канала Моштаница и Опачица, планирана је да буде завршена до

након тога размотрити да ли се ти услови могу прихватити, а да не штете компанији ЕПЦГ – додао је Дожић. Бошко Божовић, менаджер пројекта, подсјетио је да је висок обим послова грађевинских радова на каналу Моштаница изведен, те да је велика могућност завршетка радова на том каналу до краја ове године, обзиром на то да је већ урађено изнад

60% уговорених радова.

Такође, истакао је, акумулација Крупачко језеро се раније затвара због лјетње купачке сезоне и отвара тек средином септембра, тако да се стиче услов за извођење радова у том периоду за преостали обим послова, уколико не буду у великој мјери утицале лоше временске прилике, или високе температуре које успоравају радове на бетонирању. У односу на Моштаницу, канал Опачица је специфичнији с обзиром да мора бити погонски расположив до 1. августа, а за ремонт се затвара на мјесец дана.

Постоји могућност продужетка рока за извођење главних радова на 10 или 15 дана више, у септембру, уколико Зета не буде имала већи доток воде у том периоду.

Финансијска средства за реконструкцију агрегата износије преко шест милиона евра годишње. Истовремено са реконструкцијом агрегата, испланирати ће се на којој затварачници ће се изводити радови. Пошто затварачница има више, мораће се пажљиво планирати како ће се синхронизовати радови како би се омогућило да електрана ради са највећом могућом расположивом снагом, док се изводе радови – казао је Божовић.

Напокон, са почетком радова на уградњи осмог агрегата долазимо до завршног дијела цјелокупне фазе ИИ. Радови би требали да почну 1. јула 2023. године, на одводној вади, док ће „главни“ посао бити реализован 2024. године.

За електромашинску опрему агрегата и грађевинске радове, биће потребно око 24 милиона евра, док је 600 хиљада евра планирано за консултантске услуге. Уградњом агрегата осам, инсталисана снага електране повећаће се са 307 MW на 365 MW.

НАКОН КАПИТАЛНОГ РЕМОНТА АГРЕГАТА
У ХЕ "ПИВА":

Завршена монтажа А3

Циљ којем смо стремили је остварен; сва досадашња електро и машинска мјерења показала су да смо добили агрегат раван новом, каже руководилац електране Данило Рутешић, оцењујући да је ово велики успјех свих -и инвеститора и изводјача. Људи су дали свој максимум и на томе им морам честитати, каже он

Татјана Кнежевић Перишић

У вријеме изласка овог броја листа, биће завршена сва испитивања и пробни погон агрегата А3, који је, у протеклом периоду "прошао" капитални ремонт ; период пробног погона трајао је десетак дана, у којем је агрегат радио у нормалним и прелазним режимима рада, под надзором извођача. Након тога се агрегат "пријављује спремним" и предаје Сектору за експлоатацију на управљање, по

ДАНИЛО РУТЕШИЋ

Руководилац електране

налозима Дирекције за управљање енергијом.

- Као што и сами знате, "обећали" смо агрегат до првог фебруара или празници и сам транспорт неких дјелова, утицао је на помјерање краја радова, а и тренутна ситуација са

акумулацијом нам је ишла на руку, да потреба тог агрегата није била велика - каже руководилац електране Данило Рутешић.

Додаје како су сва досадашња електро и машинска мјерења показала да је циљ којем смо

НА РЕДУ РЕМОНТ А1

Након монтаже агрегата А3, на реду је модернизација агрегата А1, чиме ће ХЕ Пива бити комплетно модернизована; завршетком радова на првом агрегату који се очекује до краја године, електрана ће, бар наредних десетак година, радити поуздано, без већих застоја.

Главни посао наших колега ће бити преизолација намотаја ротора и замјена мјерних система.

обзиром на досадашње резултате мјерења и испитивања.

Посао у ХЕ "Пива", међутим не стоји.

- Након завршетка А3, престоји нам реализација тендера за ремонт А1, где ће главни посао бити преизолација намотаја ротора и замјена мјерних система.

Обзиром на планирану модернизацију агрегата А1, сви ови послови се морају "уклопити" у тај најважнији,

каже Рутешић. Додаје да је у плану и скори завршетак радова на настрашници испред електране, који ће допринijети безбједности свих запослених.

У том правцу, раде се техничке спецификације за радове које су планирани у текућој години, као и набавка потребног материјала и опреме за одржавање постројења – каже на крају Рутешић.

стремили остварен:

- Добили смо резултате, а ту прије свега мислим на вибрације и изолациона својства, равне новом агрегату, што је велики успјех свих нас, како инвеститора тако и изводјача - додаје Рутешић.

- Сви учесници у овом послу су, заиста, дали свој максимум и на томе им морам честитати.

Такодје бих хтио да похвалим екипу модернизације која је у рекордном року испитала сву њихову опрему и тиме смањила рок завршетка радова, а ми добили још један модеран агрегат са најmodерним системом управљања – наставља он.

Рутешић појашњава да термин "предаје агрегата Дирекцији за трговину енергијом", значи да ће Дирекција имати на располагању агрегат у сваком моменту; једино ако се у пробном погону јави неки проблем, агрегат ће бити заустављен, ради рјешавања истог, мада се, каже, искрено нада да до тога неће бити,

ТЕ „ПЉЕВЉА“

Рекорди постају заштитни знак пљевальских енергетичара

Захваљујући изузетној погонској спремности и континуираној производњи термо блока, без и најмањег застоја током 165 дана, од августа прошле до почетка фебруара ове године, обезбеђена максимална сигурност и стабилност у раду електроенергетског система Црне Горе и наше компаније која је, и у условима озбиљне енергетске и епидемиолошке кризе, забиљежила рекордан пословни приход у 2021. години

Митар Вучковић

Послије производно рекордне 2020. када је црногорском електроенергетском систему испоручено 1.487 GWh електричне енергије, у ТЕ „Пљевља“ са пуно оправданог задовољства испратили су прошлу, изузетно тешку годину, али и са пуно елана и оптимизма „закуцали на врата“ 2022. У прилог томе говори и подatak да је и у јануару термо блок радио константно максималном снагом од 225 MW (207 MW на прагу електране) и произвео 154 GWh енергије.

- Било је доста изазова. Поменули сте корону, имали смо доста запослених који су били обольели, па су били у изолацији, неки су били у контакту са обольелима, тако да је у претходном периоду било врло тешко уопште организовати смјенски рад, јер и онако немамо довољан број извршилаца. Али, прегурали смо тај најтежи период, сад су нам се скоро сви људи вратили, сви раде и сад више немамо тих проблема, истиче Шљукић.

Наводи да је у Термоелектрани заиста

Шљукић, тешко је испланирати своје радно вријeme.

- Кад мислите да је нешто добро, да најбоље иде, у сваком моменту може да се догоди да искрсне неки проблем, да не можете отићи кући кад сте планирали, да морате доћи у сред ноћи на посао, али некако смо годинама на то навикли тако да нам то више и не представља проблем, али представља новим колегама које су тек дошли, па им је мало тешко док се не прилагоде на тај наш

ЗОРАН ШЉУКИЋ

Руководилац Сектора за експлоатацију

Осврнувши се на претходну годину, Зоран Шљукић, руководилац Сектора за експлоатацију, не може а да се не присјети свих изазова које је, у првом реду, приредио коронавирус.

тешко радити. Ради се по смјенама, систем је софицициран, па су самим тим и задаци сложени и траже максималну посвећеност, пуно знања и одговорности. Прије свега, каже

систем. Међутим, у суштини добро функционишемо, каже Шљукић.

Да добро функционишу најбоље свједоче добри резултати који су

МИРКО МАЗАЛИЦА

Директор ТЕ „Пљевља“

стално присутни, а посљедњи успјех, вриједан хвале, односи се на рекорд у континуитету производње - пуних 165 дана, без и најмањег застоја, од августа прошле, па све до почетка фебруара ове године.

Добри производни резултати, у доброј мјери, посљедица су добро одрађеног годишњег ремонта, сталног праћења и унапређења процеса производње, али и доброг квалитета угља који се редовно допрема на депонију Термоелектране.

Зоран Шљукић наводи да је 2021. редовни ремонту одрађен врло квалитетно..., а односио се на редовни ремонт котловског постројења, машинске сале и помоћних постројења.

- У прошлој години, осим тога, изведен је и додатни ремонт генератора који је ремонтне радове пролонгирао двадесетак дана, али смо врло квалитетно одрадили и тај дио капиталног ремонта генератора и резултат је очигледан, задовољно истиче Шљукић.

Директор ТЕ „Пљевља“ Мирко Мазалица, који је тај одговорни посао преузео средином октобра прошле године, послије 23 године рада у

Термоелектрани, истиче да мора нагласити да рекордни резултати које постижу у посљедње вријеме нијесу само заслуга актуелне менаџерске структуре у Електрани.

- Чињеница да смо успјели да 165 дана радимо без и најмањег застоја и квара потврђује да се у дужем периоду плански и квалитетно улагало у постројење, добро одржавала опрема те да су људи и екстерне фирме које су биле ангажоване на ремонтима заиста крајње одговорно и стручно одрађивале свој посао. Треба похвалити и људе из Сектора експлоатације који квалитетно и значачки рукују опремом, али и све оне који су у претходном периоду били на одговорним позицијама у Термоелектрани, а који су пуно пажње посвећивали одржавању и допринијели да ово наше постројење буде изузетно спремно за рад, погонски поуздано и сигурно, што нас све заједно чини поносним. Уосталом, сви смо ми ту један тим, само нам се позиција мијења, истакао је Мазалица.

Директор ТЕ „Пљевља“, међутим, има и озбиљних замјерки, а оне се, прије

свега, односе на чињеницу да се, у претходном периоду, мало водило рачуна о подмлађивању кадра.

- Једини озбиљан недостатак је то што није благовремено одрађена замјена људи који иду у пензију са новим људима. Требало је организовати квалитетну обуку, оспособити младе људе за кључна мјеста која осим знања, стручности и одговорности изискују и велико искуство, подсећа Мазалица.

Мазалица је, иначе, прошао сва радна мјеста у ТЕ „Пљевља“, почев од инжењера за анализу процеса производње, смјенског инжењера, био је и руководилац експлоатације, главни инжењер у машинској сали, руководилац оперативне контроле и планирања.

И Зоран Шљукић сматра да је вријеме за подмлађивање кадра било још одавно, макар прије четири, пет година, када су у пензију одлазили људи који су се у ТЕ запослили 80-их година када је и изграђена.

Требало је, каже Шљукић, бар те четири године, прије него што стари радници оду у пензију, искористити

ДРАГАН ЈОКСИМОВИЋ

Вођа смјене

да се преклопе стара генерација и млади који долазе да би имали што обученији кадар.

Истиче да је у претходној години примљено доста људи, али да је и даље пристутан проблем, с обзиром на то да они још нијесу доволно обучени.

- Добили смо младе, вриједне и радне људе, али ТЕ је такво постројење где треба да прође пар година да би они могли да стекну одговарајуће искуство, да би добили сигурност и да би добили поуздане извршиоце на свим радним мјестима. Незгодан нам је период с тог аспекта и у наредном периоду у ТЕ треба да

се прими још људи, јер још нијесу попуњена сва радна мјеста по важећој систематизацији.

Имамо још 30-ак упражњених радних мјеста. Очекујемо да ће то у наредном периоду бити попуњено и да ћемо ући у један процес који је за нас прилично тежак, јер је сложеност послова

УГАЉ

За добре резултате термо блока заслужан је и Рудник угља Пљевља.

- Имамо све похвале, добијамо и тражене количине и тражени квалитет, чак, и више него што се пројектованим вриједностима тражи. Нама то много значи, јер угаљ до ложишта мора проћи пут са доста пресипних мјеста, а ако је лошег квалитета онда се лијепи и ту имамо велики проблем - да се ослободи пут угљу до ложишта, а с друге стране поремећај у испоруци угља се одмах одражава на процес. Ако је квалитетнији угаљ онда трошимо и мање од пет хиљада тона дневно, каже директор ТЕ „Пљевља”, Мирко Мазалица.

На депонији Термоелектране тренутно има између 27 и 30 хиљада тона угља, што је доволно за шест дана несметаног рада пуним капацитетом.

у ТЕ таква да није једноставно добити квалитетан кадар, наглашава Шљукић.

Драган Јоксимовић, дипломирани машински инжењер, један је из млађе генерације инжењера у пљевачком термо блоку. У ТЕ „Пљевља“ запослио се прије три године.

Јоксимовић је смјенски инжењер. Каже да је задовољан условима, иако је у термо блоку, каже, у принципу јако тешко и захтјевно зарађивати кору хљеба, јер посао је одговоран, а ту су прашина, вибрације и бука.

- Генерално, на смјенским инжењерима је велики притисак. Останемо сами у другој и трећој смјени и сва одговорност је на нама, тако да је притисак велики, опис посла је огроман и захтјеван. Почев од допреме угља па до Маљевца,

ЕКОЛОШКА РЕКОНСТРУКЦИЈА

У ТЕ „Пљевља“ ускоро слиједи почетак дуго најављиване еколошке реконструкције, захваљујући којој ће се, у доброј мјери, испунити строги еколошки захтјеви Енергетске заједнице и омогућити несметан рад термо блока и у наредних 20 до 25 година.

- Што се самог погона тиче, кроз засебан уговор биће одрађена адаптација котла, где ћемо промијенити добар дио опреме, како би обезбиједили простор да се у конвективном дијелу котла уграде СЦР катализатори (постројење за DeNOx). На тај начин ћемо, уз еколошку реконструкцију, добити и додатну сигурност у раду котловског постројења. Тада ћемо у ваздух испуштати димни гас у складу са свим ЕУ директивама, јер ће се количина сумпора и азотних оксида свести на дозвољене границе. Такође и прашина. Када се ради о отпадним водама, све отпадне воде из процеса производње у ТЕ ће бити пречишћене прије него што буду испуштане у наше ријеке, истиче Мирко Мазалица.

спољни објекти, главни погонски објекат, све је комплет на нама, тако да је одговорност велика и није баш лако поднijети тај притисак, али се мора и успијева се, каже Јоксимовић.

Драганов отац је као седамнаестогодишњак дошао у Термоелектрану и ту одрадио цијели радни вијек.

- Уз оца сам још као дијете заволио овај посао, што ми је помогло да се брзо привикнем, јер 8. фебруара 2018. године сам дошао, а већ 1. марта те исте године преузео одговорност смјенског инжењера, али морам рећи да су ми пуно помогли отац и његове колеге и њихово огромно искуство, присјећа се Јоксимовић.

Поред Драгана, прије три године у ТЕ је запошљено још двоје инжењера, док у посљедње вријеме стално долазе млади људи, тако да је доста подмлађен кадар, на свим нивоима образовања, у колективу који се посљедњих година није могао похвалити повољном старосном структуром запослених.

- Свима нам је омогућено да учимо и

да напредујемо. Имамо добру екипу старијих радника од којих можемо да научимо дosta, тако да сам са те стране јако задовољан. И плата је добра и редовна, а недавно повећање зарада додатни је стимуланс за мене и моје колеге да још више учимо, радимо и напредујемо у свом послу, поручује Драган Јоксимовић.

У Термоелектрани, током априла и маја планиран је редовни годишњи ремонт, а на ред је дошла и обавезна петогодишња репарација турбине, која је предвиђена упоредо са тим радовима. Све припреме теку планираном динамиком, а стручност и одговорност те искуство из претходних година улива пуно повјерење да ће, захваљујући добро одрађеном ремонту, пљевачки агрегат наставити да поуздано и сигурно ради и доприноси стабилном функционисању Електропривреде Црне Горе и електроенергетског система у целини.

У то не треба сумњати, јер ови људи итекако су и спремни и способни да одговоре свим изазовима и тешкоћама на које су, уосталом, годинама навикли.

ЕПЦГ И ОПШТИНА ПЉЕВЉА ПОТПИСАЛЕ МЕМОРАНДУМ О РАЗУМИЈЕВАЊУ У НАМЈЕРИ ЗАЈЕДНИЧКЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА ТОПЛИФИКАЦИЈЕ ПЉЕВАЉА

На корак до старта

Ровчанин: Топлификација представља историјски чин за грађане Пљевља, будући да су, након тридесет година ишчекивања, договором три заинтересоване стране – ЕПЦГ, Општине Пљевља и Управе јавних радова – створени формално-правни предуслови за реализацију идеје

Митар Вучковић

Потписом на Меморандум о разумијевању изврши директор Електропривреде Црне Горе Никола Ровчанин и предсједник Општине Пљевља Игор Голубовић потврдили су заједничку опредијељеност црногорске енергетске компаније и локалне самоуправе у Пљевљима да се коначно почне рјешавати једно од горућих егзистенцијалних питања Пљевљака – смањи аеро загађење у том граду које озбиљно угрожава здравље становника и комфор њиховог живота.

Документ је раније потписао и в.д. директора Управе јавних радова Црне Горе Боро Лучић.

Учешће Електропривреде Црне Горе у пројекту „Топлификација Пљевља, за чиста и топла Пљевља“ односи се на изградњу топлотног постојења и примарног топловода од Термоелектране до града, заштата је наша компанија већ опредијелила око 2,5 милиона евра.

Предсједник Општине Пљевља Игор Голубовић задовољно истиче да су потписивањем Меморандума о разумијевању између ЕПЦГ и Општине испуњени формални услови за почетак реализације стратешки важног пројекта.

- Највећу корист од овог посла имаће грађани Пљевља, који ће коначно добити поуздан извор топлоте.

Посебно је важно то што ће топлификација града допринијети смањењу загађења, јер ће се кроз овај процес остварити гашење великог броја индивидуалних

ложишта, али и централне котларнице у Скерлићевој улици. Општина Пљевља ће бити поуздан партнери, како за рјешавање имовинско-правних односа, тако и за

обезбеђивање законом предвиђене документације, почев од издавања УТ услова, па све до грађевинских дозвола и других активности које су у надлежности локалне самоуправе, казао је Голубовић.

Скренуо је пажњу и на то да ће по завршетку изградње топловода бити основано предузеће које ће управљати гријањем у Пљевљима.

крајње кориснике сигурно бити много повољнија у односу на садашње стање, најавио је Голубовић.

Извршни директор ЕПЦГ

Никола Ровчанин истакао је да топлификација представља историјски чин за грађане Пљеваља, будући да су, након тридесет година ишчекивања, договором три заинтересоване стране – ЕПЦГ,

буџетску годину, опредијелила 2,5 милиона еура за прву фазу овог пројекта.

Формиран је мјешовити тим, а у току је израда проектне документације. Очекујем да ћемо, у року од два до три мјесеца, кренути у извођење радова, а да ћемо већ крајем фебруара бити у могућности да распишемо јавни позив за израду главног пројекта за извођење радова.

Веома је значајно укључивање Општине Пљевља, нарочито у домену рјешавања имовинско-правних односа, а и у погледу доприноса оснивању локалног предузећа, које ће у будућности функционисати тако што ће од ТЕ, односно ЕПЦГ као снабдјевача, испоручивати топлотну енергију крајњим корисницима, казао је Ровчанин.

На питање да ли је овај посао најава скорог почетка еколошке реконструкције постојећег термо блока, Извршни директор ЕПЦГ нагласио је да је пројекат топлификације у тијесној вези са еколошком реконструкцијом.

- Када је ријеч о еколошкој реконструкцији, могу рећи да је у току реализација допунског тендера у вриједности од 15 милиона еура.

Очекујемо да и тај посао буде завршен у року од неколико седмица, што би имало несумњиво позитиван ефекат и на топлификацију, истакао је Ровчанин.

Потписивању Меморандума са Општином Пљевља, организованом 04. фебруара ове године у Термоелектрани, присуствовали су и помоћник извршног руководиоца ФЦ Производња Веселин Секулић и први човјек ТЕ „Пљевља“ Мирко Мазалица.

- Новоосновано предузеће бавиће се не само преузимањем топлотне енергије од ТЕ, већ и одржавањем система, испоруком и наплатом испоручене енергије, док ће цијена за

Општине Пљевља и Управе јавних радова напокон створени формално-правни предуслови за реализацију идеје.

- Напомињем да је ЕПЦГ, за ову

ПРОШИРена мрежа савремених наплатних пунктоva

Нова пословница у Тузима

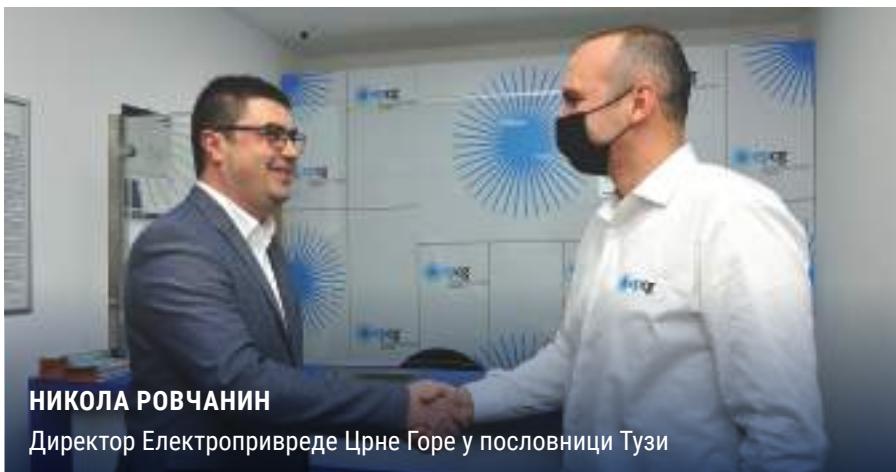
За лакше функционисање и комуникацију између потрошача и ЕПЦГ

Елеонора Албијанић

Електропривреда Црне Горе отворила је нову, савремену пословницу у Тузима, 15. фебруара. У овој новој пословници, грађани ће моћи да, поред плаћања рачуна, остваре и услуге потписивања споразума о динамици измирења дуга, уговора о снабдијевању, као и да добију све неопходне информације.

активности стратегије елиминисања гужви и растерећења, имајући у виду да ће, како је навео, скоро 5,5 хиљада потрошача од сада имати прилику да користи услуге ЕПЦГ у пословници у Тузима.

Ровчанин је подсјетио да је у претходном периоду отворена и нова пословница у Плужинама, реновирана

НИКОЛА РОВЧАНИН

Директор Електропривреде Црне Горе у пословници Тузи

Поводом отварања нове пословнице, која се налази на адреси Тузи, улица 12, број 2, извршни директор ЕПЦГ Никола Ровчанин истакао је Функционална јединица Снабдијевање ЕПЦГ наставља са ширењем инфраструктуре широм Црне Горе.

- Данас, на задовољство мјештана Тузи, отварамо пословницу која ће умногоме олакшати функционисање и комуникацију између потрошача и ЕПЦГ, имајући у виду да ће, у овом модерном и приступачном објекту, на атрактивној локацији, грађани Тузи имати прилику да поред плаћања рачуна, добију све неопходне информације и закључују уговоре - истакао је Ровчанин.

Према његовим ријечима, отварање пословнице у Тузима, једна је од

пословница у Беранама, измјештена локација Снабдијевања у Пљевљима. - Намјеравамо да отворимо и пословницу у Андријевици. Један модеран објекат припремамо и у Пљевљима. Желимо да све наше објекте ФЦ Снабдијевања

прилагодимо самом реномеу и имиџу ЕПЦГ и потребама грађана - навео је Ровчанин.

Он је казао да, због локације на којој се налази нова пословница у Тузима, очекују да ће добар дио купаца из Зете имати могућност да завршава у том објекту комуникацију са ЕПЦГ.

Директор централног региона у ЕПЦГ, Дејан Распоповић, истакао је да су након сагледавања проблема гужви, одлучили да прошире мрежу наплатних пунктоva, као услуге које та компанија пружа на свим шалетерима у Подгорици, Даниловграду и Тузима.

- Прва нова пословница у оквиру тог пројекта је у Тузима, где имамо око 5,5 хиљада потрошача. Отварање ове пословнице ће значајно растеретити наплати пункт у Управног згради ЦЕДИС-а. У оквиру тог пројекта, планирано је да се на свим наплатним пунктовима, на територији ове три општине, омогући потписивање свих врста уговора – о снабдијевању, прикључењу и споразуму о отплати дуга на рате, као и свих осталих услуга које пружа ЕПЦГ својим корисницима, а што до сад није био случај - рекао је Распоповић. Најавио је и да ће наплатни пунктови у шопинг центрима Delta City и Mall of Montenegro од 1. марта такође пружати услуге потписивања споразума о динамици измирења дуга, уговора о

ДЕЈАН РАСПОПОВИЋ

Директор централног региона у ЕПЦГ

снабдијевању и сл.

У новом простору пословнице у Тузима, као и у осталим јединицама локалног Снабдијевања које ЕПЦГ има у Црној Гори, потрошачи могу да плате рачуне за утрошену електричну енергију без провизије, да потпишу споразум о динамици измирења дуга, Уговор о снабдијевању, да поднесу приговор, промијене име купца (власника бројила), као и да добију све информације о сервисима ЕПЦГ – примање рачуна електронским путем, примање нотификације о висини рачуна путем СМС-а, плаћање рачуна путем веб портала ЕПЦГ без провизије и сл.

ЕПЦГ ће наставити са сличним активностима, све у циљу унапређења нашег пословања и повећања задовољства корисника услугама, које пружа наша компанија.

ЗАПОСЛЕНИ У ПОСЛОВНИЦИ: КУПЦИ ОДУШЕВЉЕНИ

У новој пословници ФЦ Снабдијевање у Тузима тренутно су запослени Антоанета Карас и Антон Јукај. Они су једногласни у оцјени да је

отварање ове пословнице било неопходно.

- Најбољи показатељ потребе за отварањем једног оваквог објекта је одушевљење наших потрошача, који су у великом броју данас првог дана рада, дошли или наишли поред нас, да се увјере да је ово пункт ЕПЦГ. Они знају да им је овим чином олакшан већи дио обавеза везаних за конзумирање електричне енергије.

Овдје ће убудуће сви купци имати прилику, да поред плаћања рачуна, добију све информације и закључују неопходне уговоре – каже Антоанета

Карас.

- Довољна је чињеница да пословница, која је некад радила у Тузима а није била у функцији више од 10 година, сада опет ради и врши услуге грађанима ове општине. Грађани су, могу слободно рећи, тиме више него одушевљени – истиче Антон Јукај.

- Задовољни смо условима рада, јер поред пункта за наплату у објекту имамо одвојену и просторију за кориснички сервис. Цијели објекат је заиста функционалан, одлично осмишљен и урађен – закључује Антоанета Карас.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР НИКШИЋ

Увијек на услуги купцима

Миодраг Вуковић

С обзиром на актуелну економску и епидемиолошку ситуацију у Црној Гори наплата потраживања за утрошену електричну енергију у Регионалном центру Никшић готово у потпуности испуњава циљеве, који су предвиђени планом за прошлу 2021. годину, по основу утрошене електричне енергије.

период јануар-децембар 2021. године износила 105,13 одсто, тачније наплаћено је 31 милион и 244 хиљада евра.

- Морам истаћи да смо у протеклом периоду, поред уобичајених активности, успјели да покренемо рјешавање неких дугогодишњих проблема везаних за наплату

МАРИЈА АБРАМОВИЋ

Шефица ОЈ Снабдијевање Никшић

Шефица ОЈ Снабдијевање Никшић Марија Абрамовић каже да може бити задовољна степеном наплате у протеклом периоду и истиче да је то последица добро осмишљеног плана на нивоу цијеле ФЦ Снабдијевање, као и бројних акција које су спроведене у 2021. години, а које су биле усмјерене управо на побољшање степена наплате.

Тако је наплата у овом регионалном центру у односу на фактуру за

потраживања за утрошену електричну енергију. У сарадњи са ЦЕДИС-ом, тачније са шефicom Службе за мјерење – Регион 1 у Никшићу Милицом Вујошевић, покренули смо рјешавање "спорних" купца који имају веће износе дуга за утрошену енергију, тј. нијесу плаћали рачуне у неком дужем временском периоду – наглашава Марија Абрамовић.

- Углавном се ради о физичким лицима код којих су још инсталирана

традиционална бројила, а поједини од поменутих купца имали су дуг у висини и до невјероватних 30 000 евра. Акцију на рјешавању оваквих проблема организовали смо на подручју цијеле општине Никшић и могу слободно рећи да је акција дала резултате, јер нам се сад бројни дужници сами јављају да потпишу уговоре о измирењу дуга – додаје Марија Абрамовић.

Недавно завршена кампања "Подијелимо терет 9", у периоду од три мјесеца, колико је званично трајала, дала је добре резултате а само у Никшићу је у поменутом периоду склопљено 2265 уговора. Абрамовић наглашава да су задовољни и кампањом која је усмјерена на промјену имена купца на бројилима која се воде на преминула лица. То најбоље говоре подаци о броју захтјева по овом основу којих је у 2019. било 630, 2020. 605, до октобра 2021. 621, а само у периоду од октобра до краја 2021. године број захтјева порастао је на 1369.

Руководилац регионалног центра Никшић Маринко Копривица појашњава да су овакви резултати добрим дијелом плод измјене у процедурима које су обављене.

- Поједноставили смо неке од активности у раду наше службе и на тај начин олакшали потрошачима процес долaska до свих врста уговора. што је по мени дало позитивне ефекте у нашем раду.

Освежили смо у сарадњи са ЦЕДИС-ом базу података са уговорима о прикључењу која броји око 200 хиљада купца на нивоу ЦГ, те тиме поједноставили превод бројила код потрошача који их преводе на основу наслеђивања, као и бројне активности везане за односе са потрошачима. Такође смо купцима олакшали да више не морају из катастра да доносе лист непокретности млађи од мјесец

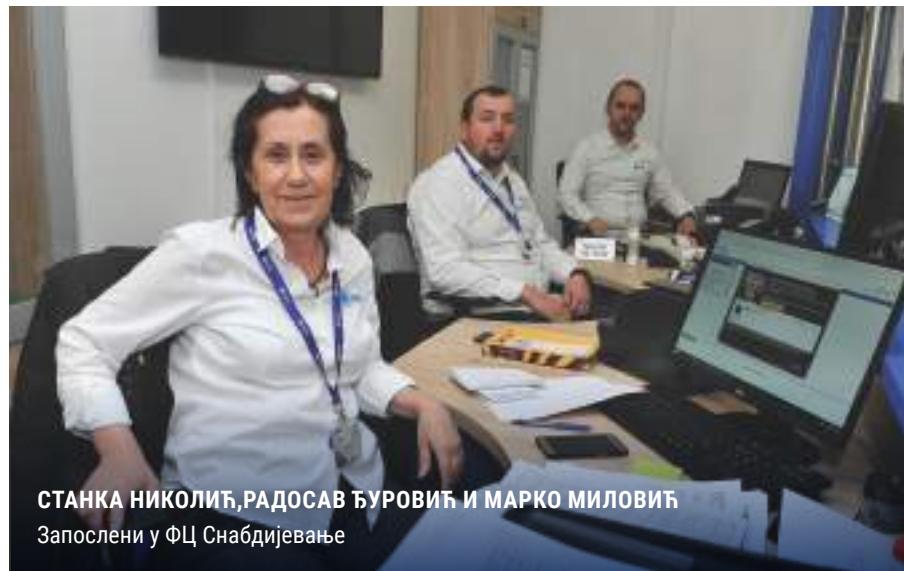
дана и тако их излажемо додатним трошковима. Сада ми са њиховог званичног сајта преузмемо и одштампамо постојеће стање на дан подношења захтјева и те податке архивирамо у нашој бази података – каже Маринко Копривица.

Поред редовних и уобичајених обавеза запослени у ФЦ

Снабдијевање однедавно су активно укључени и у реализацију уговора везаних за пројекте Солари 3000+ и Солари 500+.

Станка Николић, Милан Пјешивац, Мирослав Крулановић, који су у ОЈ Снабдијевање у Никшићу први који дочекају купце и настоје да им помогну и уpute их на начине на које могу рјешити недоумице или проблеме, кажу да успјешно успјевају да заврше све обавезе.

- Уношење пријава везаних за програм Солари не представља нам неко велико оптерећење и за сада са успјехом успјевамо да упознамо заинтересоване о свим појединостима везаним за овај програм. У новембру прошле године имали смо 79 пријава за пројекат

СТАНКА НИКОЛИЋ, РАДОСАВ ЂУРОВИЋ И МАРКО МИЛОВИЋ

Запослени у ФЦ Снабдијевање

Солари, да би већ у децембру тај број нарастао на 591 што показује раст интересовања грађана – закључује Милан Пјешивац.

На једином наплатном мјесту у Никшићу раде два благајника Радосав Ђуровић и Марко Миловић. На шалтерима ове ОЈ само у јануару рачуне је платио 9861 купац електричне енергије, од чега на новоотвореном наплатном шалтеру у Плужинама њих 264. Наплата на шалтерима чини 30 одсто укупне мјесечне наплате.

- Мислим да функционишемо одлично. Услови за рад овдје су заиста одлични а и ми се трудимо да сваком купцу изађемо у сусрет. Са нашом шефицом Маријом лако се договоримо о свему што је потребно да би нормално функционисали – каже Радосав Ђуровић.

И остали су сагласни у оцјени да актуелна екипа у ОЈ Снабдијевање Никшић успјева да функционише на прави начин и да на све изазове одговори усјешно и на вријеме.

МИЛАН ПЈЕШИВАЦ И МИРОСЛАВ КРУЛНОВИЋ

ПРОЈЕКАТ СОЛАРИ

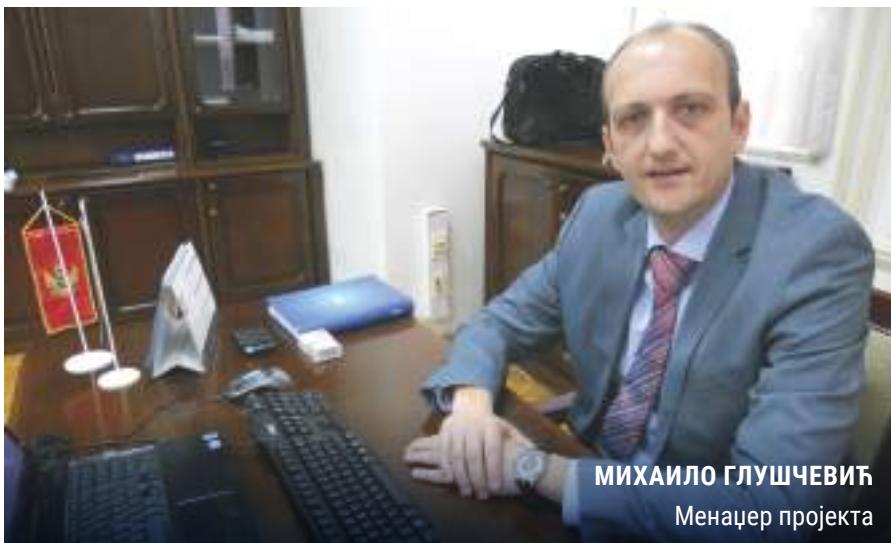
Пријављено преко 13500 потрошача

С обзиром на одзив потрошача, који је на дан 14.2. био 13646 пријављених, покренули смо пројекат Солари 5000+ чија је вриједност 70 милиона евра, укупне инсталисане снаге 70 MW. Пројектом ће бити обухваћено 4000 објеката за индивидуално становање, 500 стамбених зграда и 500 предузећа и јавних установа, каже Михаило Глушчевић, менаджер пројекта

Татјана Кнежевић Перишић

Још 1. децембра прошле године, расписан је јавни позив заинтересованим грађанима за учешће у пројекту Солари 3000+ и 500+.

До закључења овог броја листа, тачније до 14. фебруара, пријавило је 13646 заинтересованих за уградњу фотонапонских система.

МИХАИЛО ГЛУШЧЕВИЋ
Менаџер пројекта

Расписан је и тендер за набавку опреме. - Вриједност тендера је 30 милиона евра, а у завршној је фази прегледање пет приспјелих понуда за набавку опреме.

Комисија за преглед и евалуацију понуда интензивно ради на прегледу пристиглих понуда и за очекивати је да ће у скоријем року бити донијета одлука о избору најповољније понуде, каже Глушчевић.

Додаје да пројектни тим интезивно ради на припремању комплетне неопходне документације, која обухвата припрему техно-економске анализе, идејно-техничког рјешења, анализу статичке стабилности, трошковника, као и припрему документације, захтјева и образаца, неопходних за добијање дозвола од стране локалних самоуправа и државних институција како бисмо, као што смо и јавним позивом обухватили, у многоме олаксали крајњем потрошачу и пружили му комплетну логистичку подршку.

Како је одзив заинтересованих физичких и правних лица био велики, рок за пријаву је пролонгиран до 28.фебруара.

- С обзиром на одзив, 13 646 пријављених на 14.02, покренули

предузећа и јавних установа, истиче Глушчевић.

Каже и то да су теренски промотери пројекта Солари 3000+ и 500+ у многоме допринијели великим одзиву заинтересованих грађана.

- Директна комуникација агената и стручна појашњења на терену ријешили су многе недоумице потрошача, каже он.

На нашу констатацију да је сигурно највеће интересовање на Приморју, обзиром на број сунчаних дана, али и чињеницу да власници туристичких објеката могу пуно уштедјети уградњом соларних панела, Глушчевић истиче је од укупног броја пријављених потрошача 40% са Приморја; највише пријављених је из општине Херцег Нови, затим слиједе Бар, Будва, Котор, Тиват и Улцињ.

Указује и на одређени проблем; наиме у појединим општинама на Приморју "имамо одређене баријере када је ријеч о добијању дозвола, из разлога што поједине локалне самуправе нијесу ускладиле своје подзаконске акте које уређују ову област са важећим законским рјешењима. Интезивно радимо на превазилазењу ових ограничења", закључује Глушчевић за наш лист.

Да додамо и то да је ЕПЦГ-Солар Градња, формирала тимове инжењера који ће обиласком терена добити потпуније и детаљније информације о профилу објекта и потрошача. Након припремљене понуде и испоруке опреме, десиће се и та прва уградња фотонапонских система.

смо пројекат Солари 5000+ чија је вриједност 70 милиона евра, укупне инсталисане снаге 100 MW. Пројектом ће бити обухваћено 4000 објеката за индивидуално становање, 500 стамбених зграда и 500

АЛЕКСАНДАР ЈАКОВЉЕВИЋ, ДИРЕКТОР ЗА СТРАТЕГИЈУ ЈП ЕПС: ПОЛОЖАЈ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ КОМПАНИЈА У ЕНЕРГЕТСКОЈ ТРАНЗИЦИЈИ – ПЛНОВИ ЈП ЕПС

Пут енергетске транзиције треба да буде праведан, одржив, реалан и могућ

„ОИЕ, вјетар, солар, био-маса нијесу базна енергија, квалитет те енергије није исти ако се не уложи у капацитете за складиштење енергије“

Митар Вучковић

Транзиција очигледно представља велику дилему и изазов за све, да је оно о чему размишљамо једнако за све. У Електропривреди Србије и у Републици Србији дубоко смо свјесни неопходности спровођења енергетске транзиције и пажљиво пратимо оно што раде друге државе и компаније, поготово оне сличне нама.

- И у региону и ЕУ пратимо начине

и планове како намјеравају да пролазе кроз тај процес, казао је Александар Јаковљевић, директор за стратегију ЈП ЕПС, као уводничар на тему „Положај електроенергетских компанија у енергетској транзицији - планови ЈП ЕПС представљено на VII Савјетовању ЦГ КО ЦИГРЕ, крајем прошле године, у оквиру округлог стола „Енергетика Црне Горе – садашњост и будућност“.

Јаковљевић је рекао да је јасно да се рјешења не могу преписати, али да свако мора пажљиво дефинисати своја рјешења те да је јако интересантно видјети како други размишљају. Поновио је да су у ЕПС-у свјесни неопходности спровођења транзиције, али да им као компанији недостају оквир и циљеви на државном нивоу.

- У Републици Србији у току је израда више стратешких докумената, који би требало да дефинишу циљеве и динамику процеса енергетске транзиције на основу досад преузетих обавеза и оног што се очекује да ће бити преузето.

Када се то деси, ти циљеви ће постати обавеза за енергетске компаније, па и ЕПС. У складу са тим, ЕПС треба да уђе у процес прилагођавања производног портфолија на начин који ће уважити енергетске и финансијске потенцијале Републике Србије, казао је Јаковљевић.

ШТА ЈЕ ОНО ШТО ИМАМО, КОЈИ ЈЕ ПОРТФОЛИО, КОЈИ РЕСУРСИ, ФОНДОВИ?

Нијесмо у истој ситуацији са земљама ЕУ, немамо приступ фондовима, нијесмо у истој фази процеса. Они се овим баве од 2004, и даље себи дају циљеве да ће изаћи из угља за 20-30 година, уз приступ и значајна средства која имају.

Ми нијесмо у тој ситуацији, не треба да гађамо њихове циљеве, треба да сагледамо енергетске и финансијске потенцијале, треба да тај пут који се дефинише буде праведан, одржив, реалан и могућ, то је суштина процеса. Морамо да сагледамо ефekte у енергетском аспекту, питање флексibilне енергије, безбједносни аспект, економски аспект, одрживост, сматра директор за стратегију ЕПС-а.

Примијетио је да су, уз велике промјене које очекују Електропривреду Србије те значајне инвестиције у нове технологије и техничка рјешења, не узимајући у обзир социјални смисао, цифре у ЕПС-у веће него у ЕПЦГ.

- У рудницима и термоелектранама ради 17000 људи, директно и индиректно ту је и око 45000 радника у преко 150 домаћих

компанија, које изводе ремонте на термоелектранама. Са годишњим приходим 200 милиона евра кроз инвестиције и одржавање, а које иде домаћим компанијама. Развојно-технолошки аспект, о новим технологијама причамо сви, батерије, водоник, само је питање тренутка развоја, цијене и уклапања у постојећи систем. Наше специфичности у односу на које морамо да водимо рачуна: усвојена четири закона у вези са енергетским сектором и заштитом животне средине – закон о ОИЕ, о енергетској ефикасности, о енергетици, рударству, климатским промјенама. Почетком 2020. је била јавна расправа у вези са стратегијом одрживог развоја, која је прошла, застала и тај документ, за који постоји неки драфт, предвиђа смањење емисије CO₂ у енергетском сектору до 2030. године, на нивоу од око 15 одсто у односу на 2010. годину, навео је Јаковљевић.

Подсјетио је да су у Србији у изради Интегрисани национални, енергетски и климатски планови до 2040, са пројекцијом до 2050.

- Вјероватно је крајња тачка иста за све – комплетна декарбонизација. Треба адекватно дефинисати пролазна времена, да видимо који су наши циљеви, мјере које држава мисли да спроведе да би се циљеви остварили, онда ћемо ући у детаљне планове и разrade.

Имамо неке сценарије, али ти детаљи ће дефинисати коначна рјешења, овако причамо само генерално о неким концептима, начелима. Укратко, у региону, Србији и земљама које је окружују, фали електрична енергија. Једноставно, неке пројекције и анализе које су рађене релативно скоро за нас, у вези с неким објектима, показале су да ако ове земље из окружења, у складу са својим званичним плановима,

планове које постоје реализују, дефицит ће само расти, а то значи: у 2030. драматично, па можемо очекивати да се тек 2040. враћамо на ово где смо тренутно. Треба имати у виду то, ако се размишља о увозу и уопште о сигурности снабдевања региона, скренује пажњу Јаковљевић.

Производни капацитети ЕПС-а односе се на 4300 MW из термоелектрана, од тога око 4000 MW на лигнит; 3000 MW из хидроелектрана, удио у производњи електричне енергије – угља 65-70 одсто, ХЕ 30-35 одсто, са око 40 милиона тона производње лигнита, прије свега, за производњу електричне енергије.

- Ситуација више зависи од угља него у Црној Гори и однос производних капацитета је другачији него у Црној Гори, ми имамо више термо него хидро-електрана, али је код нас комплексност мања, јер код вас постоји један блок, па има га или га нема, код нас ће неке јединице изаћи 2023, па ту постоји могућност за оптимизацију, оцијенио је Александар Јаковљевић.

ШТА СМО РАДИЛИ НА ТЕРМОЕЛЕКТРАНАМА?

- Доста ремоната је спроведено, значајне инвестиције у заштиту животне средине, што је предуслов коришћења те је потпуна усклађеност са захтјевима за заштиту животне средине и за емисије.

До краја 2020. реализовано је 540 милиона евра и тренутно се реализују пројекти у вриједности од 400 милиона евра, само за рекултивацију пепелишта планирано је још неких 300 милиона до 2022.

У односу на 2013. када је донесета одлука министарског савјета Енергетске заједнице, када су дефинисани циљеви, до 2026. очекује

се смањење сумпора 93 одсто, 90 одсто азот-оксида и прашкастих честица 85 одсто, а CO₂, термо-сектор, у вези са усклађивањем са регулативом ЕУ и Енергетске заједнице, сва наша постројења су у опт-ауту, ТЕ Морава и ТЕ Колубара А и оне ће 2023. изаћи из погона, то су два капацитета од нешто преко 100 MW, појединачно, навео је Јаковљевић. Додао је да у ЕПС-у користе механизам инвестиција у току.

- Није могуће стићи урадити одсумпоровање на толиком броју блокова. Требало да 2020. емитујемо око 50000 тона, емитовали смо 34000 тона. Доста радимо на термосектору, радимо и на хидросектору, активности су у вези са ревитализацијом. Уз активности које су спроведене, имаћемо повећање снаге од неких 200 MW, казао је.

Јаковљевић се осврнуо и на нове пројекте из области ОИЕ.

- Када су у питању нови пројекти из ОИЕ, неколико пројекта је у фази припреме, хидроелектране на Ибру и Великој Морави, регионално смо радили са ЕПС-ом на Горњој Дрини, са колегама из ЕПЦГ у завршној фази је израда документације за Комарницу, очекујемо да ће се стећи услови да се наставе разговори о даљој судбини тог пројекта.

И пројекат који доста анализирамо у посљедње вријеме је ХЕ Бистрица, дио рјешења у вези са интеграцију ОИЕ у великом износу који се очекује код нас. Када су у питању ОИЕ које развијамо, фокусирани смо на пројекте који се могу развијати на површинама старих одлагалишта, рудника, депонија. То је нека пракса која је имплементирана у европским компанијама.

Ово није све, ради се анализа за остале локације које имају своје предности, у власништву су компаније, постоји инфраструктура,

кадрови, то може бити дио приче о транзицији и неком преусмеравању.

ШТА ЈЕ АЛТЕРНАТИВА ТЕРМОЕЛЕКТРАНАМА?

- Нуклеарна електрана јесте опција, Пољска ће то радити. Велике хидроелектране нису велики потенцијал. Гасне електране могу да буду дио прелазног рјешења, тако их сви виде, оне нам требају као базна енергија, можда су и најлогичније рјешење, све више људи препознаје гас као транзиционо гориво, поставља се питање енергетске независности, увозне зависности. Поставља се питање цијене на коју не можете да отичете. Гас је отишао драматично горе, тако да је то неко питање које има сигурносно-безбедносни карактер, сматра Јаковљевић уз опаску да ОИЕ, вјетар, солар, био-маса, нијесу базна енергија те да квалитет те енергије није исти ако се не ураде неке друге ствари, ако се не уложи у капацитете за складиштење енергије.

ЗАШТО УВОЗ НИЈЕ ОДГОВАРАЈУЋА ЗАМЈЕНА?

Ако се сувише ослоните на увоз, изложени сте значајном ризику. Нијесте у могућности да утичете на цијену. Гасна електрана - увоз, имате

енергент који увозите.

Постоји потенцијал за смањење енергетског интензитета економије, колико трошимо енергије по произведеној јединици БДП, али и то је ограничено.

Поставља се питање балансирања интеграције и потенцијала. ЕПС је као гарантовани снабдјевач добио обавезу да балансира и сноси трошкове балансирања свих производијача електричне енергије из ОИЕ. Овај национални климатско-енергетски план препознао је као неку кровну цифру до 2030. 6 GW из вјетра и 4 GW из солара. То ће бити велики изазов, како то балансирати. На крају, транзиција се мора спровести у разумном року. Гас јесте препознат као транзиционо гориво. Увозни је енергент, његова улога не мора да буде толико значајна, ако се деси развој у вези са батеријом и хидрогеном, па то обезбиједи базну енергију. У цијелој овој прилици генерални детаљи се поклапају.

Свака компанија и држава ће из својих услова, потенцијала и ресурса дефинисати своја рјешења, али прича је слична.

Чекамо конкретне циљеве, шта ће држава дефинисати, ми у томе учествујемо, дајемо коментаре, сугестије, закључио је директор за стратегију ЈП ЕПС Александар Јаковљевић.

**ДЕЛЕГАЦИЈА ЕПЦГ И
МИНИСТАРСТВА ЗА КАПИТАЛНЕ
ИНВЕСТИЦИЈЕ ПОСЈЕТИЛА
СОЛАРНУ ЕЛЕКТРАНУ НООР АБУ
ДАБИ**

3,2 милиона соларних панела на једном мјесту

**Ноор Абу Даби је највећа свјетска
соларна електрана на једном мјесту
која производи близу 1,2 GWh
електричне енергије смањујући
емисију CO₂ милион тона годишње**

Рајко Шебек

Електрана је почела са
комерцијалним радом у 2019. године,
а смјештена у Свехану у Абу Дабију.

Покрива површину од осам
квадратних километара и садржи
3,2 милиона соларних панела.

Електрана производи приближно 1,2
гигават сати електричне енергије,
смањујући потрошњу природног гаса
за производњу електричне енергије.
То резултира смањењем производње
CO₂ од милион тона годишње,
што је једнако уклањању 200.000
аутомобила са путева.

Ноор Абу Даби је први
значајан пројекат EWEC-а који
користи одрживу технологију и
представља кључну прекретницу у
трансформацији енергетског сектора.

Осим величине, Ноор Абу Даби
срушио је још један рекорд у вријеме
подношења понуде у 2016. години,
привлачећи најконкурентнију свјетску
тарифу од 8.888 fils/kWh.

Национална енергетска компанија

Абу Дабија (TAQA) посједује 60 одсто
пројекта, а Marubeni Corporation и
Jinko Power имају по 20 одсто.

Пројект је освојио бројне награде
током развоја, а недавно је
освојио награду Пројекат године
за производњу енергије на додјели
награда MEED Projects Awards 2020. и
награду за комунални пројекат године
на додјели Middle East Solar Awards
2020, коју је одржало Блискоисточно
удружење соларне индустрије.

Обилазак електране за црногорску
делегацију уприличили су власници
објекта као и ЕПС уговарач, компанија
Sterling&Wilson, која је иначе партнер
у пројекту СЕ Бриска Гора у коме још
учествује и финска компанија Фортум.

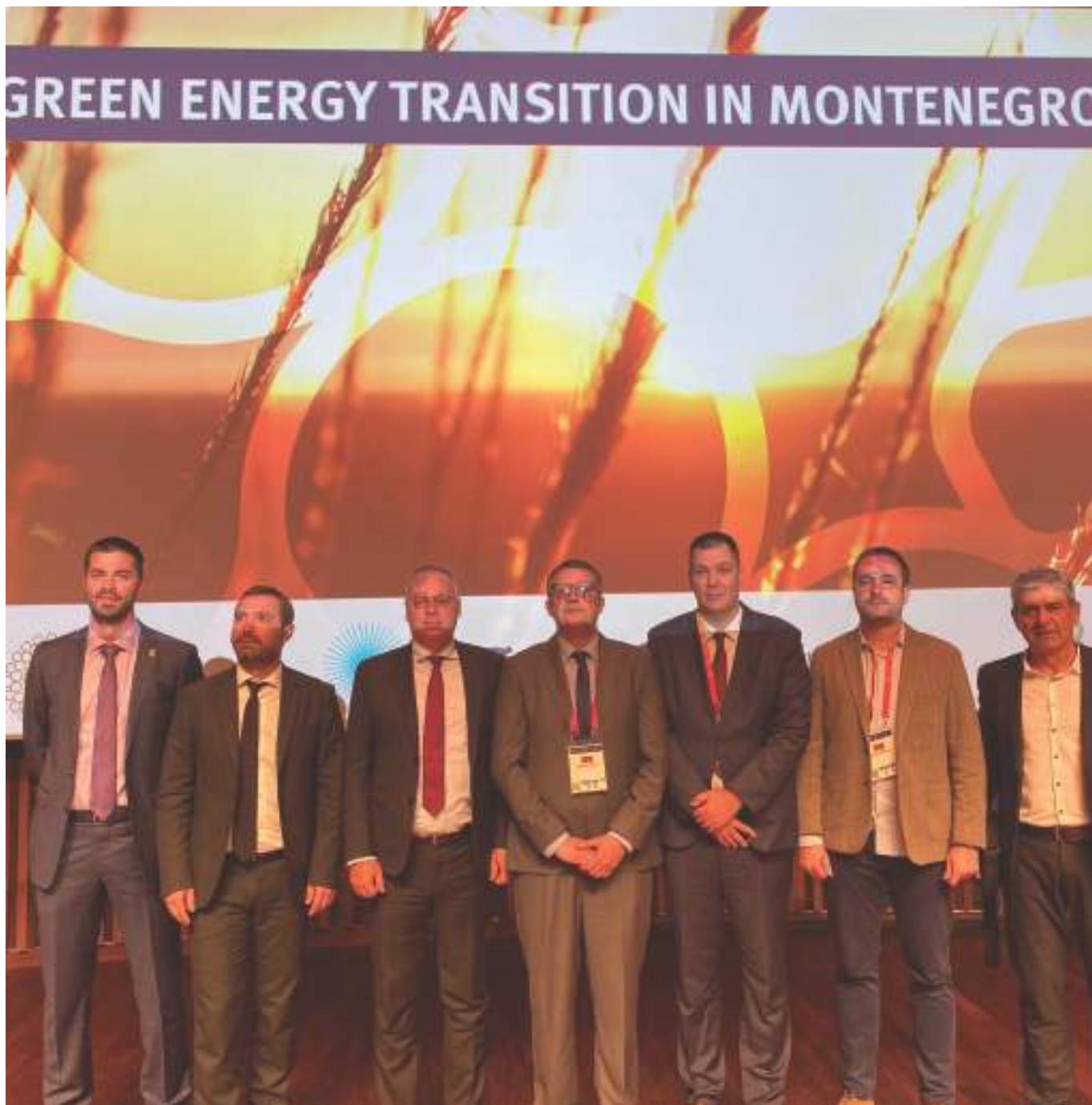
СЕ Ноор Абу Даби презентовао је
план менаџер Султан Алкааби и
главни инжењер Мајед Елманасер.

ЦРНОГОРСКИ ЕНЕРГЕТСКИ СЕКТОР НА МЕЂУНАРОДНОЈ ИЗЛОЖБИУ ЕХПО 2020 У ДУБАИЈУ

Зелена енергетска транзиција у Црној Гори

Елеонора Албијанић

Црногорски енергетски сектор, у сарадњи са министарством за капиталне инвестиције, организовао је на престижној изложби EXPO 2020 у Дубају, презентацију под називом "ЗЕЛЕНА ЕНЕРГЕТСКА ТРАНЗИЦИЈА У ЦРНОЈ ГОРИ".

Учешће представника Министарства за капиталне инвестиције, Електропривреде Црне Горе и Црногорског електропреносног система, на овом глобалном догађају, била је прилика за иницирање нове и поспјешивање постојеће економске

и инвестиционе везе са градом и земљом домаћином, затим са земљама Персијског залива, као и са ширим регионом, који је уједно и један од најдинамичнијих и најбрже растућих региона на свету.

Препознајући значај и улогу EXPO 2020 Дубаи за промоцију државе и њених потенцијала, енергетски сектор Црне Горе представио је глобалном аудиторијуму Црну Гору као економски стабилну и атрактивну инвестициону дестинацију у области енергетике.

Државни секретар за енергетику и рударство Марко Перуновић, казао је током презентације да Црна Гора представља земљу огромног енергетског потенцијала, са великим бројем сунчаних дана, у просјеку више од 240 годишње што је чини идеалном за пројекте Солара, те респективно могућности за валоризацију вјетро енергетских ресурса и развој обновљивих извора енергије.

Почетак реализације бројних пројеката у области соларне, вјетро и хидро енергије у нашој земљи представљају озбиљан искорак у процесу енергетске транзиције, јер смо свјесни чињенице да будућност припада зеленој енергији што је је стратешки циљ наше земље, нагласио је Перуновић.

Присутнима се, испред Црногорског електропреносног система обратио и предсједник Одбора директора ЦГЕС-а Александар Мијушковић. Реализација планираних пројеката значила би нових неколико стотина MW инсталисане снаге што представља инвестициони изазов и за Црногорски електорпреносни систем.

Извршни директор ЦГЕС-а, Иван Асановић казао је да је преносни систем спреман за планиране и нове изазове и инвестиције у наредном периоду.

Прије свега, ради се на реализацији пројеката преносне мреже за соларну електрану "Бриска Гора" и, вјетро електрану "Гвозд", док се кључне инвестиције очекују у реализацију преносне мреже и

трафостанице "Брезна" која ће бити главна конекција за хидро електрану "Комарница", нагласио је Асановић. Кључна улога у процесу зелене енергетске транзиције припада Електропривреди Црне Горе, а као национална електроенергетска компанија, веома смо заинтересовани за развој и изградњу нових извора зелене енергије, рекао је Директор дирекције за развој и инжињеринг Иван Мрваљевић. Он је презентовао инвестиционо-развојне пројекте у соларној, вјетро и хидро енергији. Мрваљевић је истакао као приоритетне пројекте изградњу вјетро парка "Гвозд" на Крновској висоравни у Никишићу, инсталисане снаге 54,6 MW, који ће обезбиједити додатних 150 GWh електричне енергије годишње. Значајно место у инвестиционом плану, нагласио је Мрваљевић, припада будућој ХЕ "Комарница", јер се ради о изузетном пројекту у енергетском смислу, чија изградња и функционисање ни у најмањој мјери неће утицати на биодиверзитет живописне планинске ријеке и њеног приобаља. Инсталисана снага објекта пројектована је на 171,9 MW, а

годишња производња на 213 GWh. Управо овај пројекат отвара велике могућности за инвестиције и развој туризма на сјеверу Црне Горе. Током презентације представљени су пројекти соларна електрана "Бриска Гора" изнад Улциња која ће се градити у двије фазе, у којој прва подразумијева објекат инсталисане снаге 50 MW, а друга капацитет снаге и до 200 MW, те соларна електрана "Веље Брдо" и плутајуће соларне електране на Сланском језеру. Пројекте је презентовао и Бојан Ђордан, извршни руководилац функционалне ћелине прозводња у ЕПЦГ. Потенцијални инвеститори имали су прилику да у билатералним и мултилатералним састанцима са члановима нашег тима сазнају и детаљније о инвестиционим и развојним пројектима у црногорском енергетском сектору.

Свјетска изложба EXPO, једна од најзначајнијих међународних изложби која се од 1851. године одржава сваке пете године, одржава се у Дубају, EXPO 2020 ДУБАИ, од 1. октобра 2021. до 31. марта 2022. године под темом "Повезивање умова, стварање будућности".

ЕПЦГ наставља са попустима за редовне платише

Одбор директора ЕПЦГ одлучио је да се током првих шест мјесеци 2022. године, настави са попустом од 12,5 одсто на укупан рачун за утрошену електричну енергију за домаћинства која редовно плаћају рачуне, при чему је укупан трошак за те намјене од око 4,5 милиона евра у цјелисти преузела ЕПЦГ. Одбор је, узевши у обзир огроман допринос Пљеваља у обезбеђивању енергетске стабилности система, у условима енергетске и COVID кризе, а у циљу смањења нивоа аера загадења у том граду, грађанима Пљеваља, односно купцима из категорије „домаћинства“, одобрио и додатних 10 одсто попуста на активну енергију до краја грејне сезоне, односно до краја првог квартала 2022. године.

Приликом креирање политике попуста за редовне платише електричне енергије у Црној Гори, ЕПЦГ настоји да увеже два значајна фактора: уважавање потешкоћа с којима се суочавају грађани и потребу да остварује приходе по основу испоручене електричне енергије. То, наравно, није лако остварити, нарочито у контексту ефекта пандемије COVID-19, па смо, упоредо са традиционалним активностима, акцијом „Подијелимо терет“ и наградном игром „Златни тим“, у сарадњи са ЦЕДИС-ом, почев од 31. маја 2021. године, применили политику додатног попуста за редовне платише.

Такође, институције које сносе највећи терет борбе за сужбијање пандемије (болнице, домови здравља, вртићи, основне и средње школе) током 2021. године, остваривале су попуст од 10 одсто, а привреда 3 одсто. На име попуста

за редовне купце из категорије „домаћинства“ те привреду и институције од посебног значаја ЕПЦГ је током 2021. године издвојила 7 милиона евра.

Наведене акције, односно попусти за купце, свакако оптерећују пословање наше компаније, тако што генеришу приходе ниже од пројектованих, али смо, полазећи од опредељења да послујемо друштвено одговорно, сматрали да, барем током ове фазе пандемије, треба да пружимо помоћ грађанима, тим прије што ЕПЦГ, као компанија која се налази у власништву државе, своје пословне активности обавља управу у границама Црне Горе и, с тим у вези, не треба да буде равнодушна према проблемима с којима се грађани суочавају. С друге стране кампање су дале позитивне ефekte и на пословање ЕПЦГ, јер су утицале на повећање броја редовних платиша.

ПРОДУЖЕН РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ ЗА ПРОЈЕКАТ СОЛАРИ

Електропривреда Црне Горе донијела је одлуку да продужи рок за пријаву за пројекат СОЛАРИ 3.000+ и СОЛАРИ 500+ до 28. фебруара. Динамика и број пријава превазишли су очекивања, и до 31. децембра 2021, а пројекат се пријавило 8.000 купаца. Тако су се стекли услови за реализацију планираних СОЛАРИ 5.000+ и СОЛАРИ 10.000+.

Подсјећамо да су ЕПЦГ и Еко фонд расписали јавни позив за учешће у пројекту СОЛАРИ 3000+ и СОЛАРИ 500+. чији је предмет финансирање и субвенционирање корисника за куповину и уградњу фотонапонских

система снаге до 10 kW за индивидуалне стамбене објекте, односно за фонапонских система снаге до 30 kW за правна и физичка лица, власнике пословних објеката. Из средстава Еко-фонда, која се обезбеђују сходно одређбама Закона о животној средини и Закона о заштити од негативних утицаја климатских промјена, уз претходну сагласност Владе Црне Горе, обезбиједиће се петина средстава за реализацију Пројекта, кроз додјелу субвенције од 20 одсто за уградњу фотонапонских панела за домаћинства, правна и физичка лица. Пројекат Солари 3000+ и Солари 500+, вриједан 30 милиона евра, представља почетак енергетске транзиције у Црној Гори и једну од најзначајнијих инвестиција у енергетском сектору у посљедњих 40 година.

Циљ пројекта је да се, кроз енергетску транзицију и уградњу фотонапонских система код домаћинстава и привредних субјеката, емисија угљен диоксида сведе на најмању могућу мјеру и очува животна средина. Ово је пројекат који грађанима даје одређени вид енергетске независности, даје им простор да сами управљају својом производњом. Инсталирањем фотонапонског система корисник у пројекту постаје тзв. купац – производјач, који своје потребе за енергијом подмирује из сопственог извора, а евентуални вишак/мањак електричне енергије

у одређеном моменту, предаје/ преузима кроз дистрибутивну мрежу, што се финансијски салдира на нивоу године. Корисници отплаћују систем у једнаким мјесечним износима који неће бити већи од његовог просјечног мјесечног рачуна за утрошено електричну енергију, уз субвенцију од 20% коју додјељује Еко-фонд. При томе је период отплате инвестиције за корисника од 4 до 10 година, у зависности од износа рате и снаге припадајућег угађеног система. На овај начин корисник у пројекту постаје власник мале соларне електране, која је капацитетом предвиђена да приближно задовољава његове потребе за електричном енергијом.

РЕКОРДАН БРОЈ ЧЛАНОВА ЗЛАТНОГ ТИМА

Јануарске рачуне умањене за износ попуста за редовне платише добиће рекордних 55,7 одсто домаћинства у Црној Гори, односно 207.883 купаца. Домаћинства су у јануару 2022. године потрошила 141.236.901 kWh (киловатсати) електричне енергије, што је око 5 одсто више у односу на потрошњу остварену у децембру, а у односу на јануар 2021. потрошња је већа за 2 одсто.

Просјечан јануарски рачун за електричну енергију за домаћинства

на нивоу Црне Горе (уколико се изузму неочитана мјерна мјеста у објектима који нијесу стално настањени) износио је 40,14 евра. Домаћинства у Беранама биљеже најнижу просјечну потрошњу од 22,31 евра, док је највећа просјечна потрошња претходног мјесеца очитана у Подгорици где су домаћинства у просјеку потрошила електричне енергије у вриједности од 51,02 евра.

Чак 58 одсто домаћинства добиће рачун у вриједности до 30 евра, а од 30 до 50 евра 14,9 одсто потрошача, од 50 до 100 евра 18,9 одсто купаца, док је потрошња преко 100 евра очитана код 8,2 одсто купаца.

РУП: ЗА ГОРИВО 800.000 ЕУРА МАЊЕ

У односу на прошлу годину, Рудник угља ће за гориво издвојити 800 хиљада евра мање, иако је цијена горива на тржишту драстично већа сада него што је то био случај почетком 2021. године Рудник угља Пљевља ће у овој години издвојити шест и по милиона евра за набавку

горива, што је за око 800 хиљада евра мање у односу на прошлу годину. То показује документација у вези са јавном набавком горива која је објављена на порталу јавних набавки.

Рудник угља ће за дизел и бензин платити 6,42 милиона евра са порезом на додату вриједност (ПДВ), док ће за еуродизел платити 72,6 хиљада што је укупно 6,49 милиона евра. Оба уговора су склопљена са фирмом Јуугопетрол чији је већински власник Хеленик петролеум из Грчке.

У 2021. години за исте набавке Рудник угља је платио 7,3 милиона евра, а у 2020. години 7,25 милиона евра.

У прошлој години, а посебно у претпрошлој, цијена дизела је била значајно мања него што је то случај ове године када је малопродајна цијена достигла рекордан ниво.

Лани је набавку дизела и бензина одрадила фирма Петрол Црна Гора МНХ која је добила 7,252 милиона евра за тај посао, док је набавку еуродизела и бензина добио Југопетрол за 69,4 хиљаде евра.

ИСТРАЖИВАЊА УГЉОВОДОНИКА У ЦРНОЈ ГОРИ

Ако се нађе гас, бићемо значајан партнери ЕУ

(Побједа)

Било је великог оптимизма да ће се нафта у црногорском подморју наћи, међутим резервоар до кога је дошао италијанско-руски конзорцијум Ени-Новатек је сув. Нафта је мигрирала из микро блока 5 где је извршено бушење у друге блокове у нашем подморју којих по свој прилици има много, као и на копну као што су Грахово, Црмница, Жупа као и Скадарско језеро... Потребно је наћи где је нафта мигрирала, истражити и друге локације, а такође велике су шансе да се нађу и резервоари гаса, за чије истраживање је заинтересована компанија Енергеан која треба да нађе партнера за бушење - казао је директор Управе за угљоводонике Марко Ачић.

ТЕХНОЛОГИЈА СВЕ САВРШЕНИЈА

Како је додао, технологија истраживања се усавршава, тако да се скраћује вријеме истраживања и све су прецизније бушотине. "Притиском зелене транзиције Европска унија није давала подршку за нафтно и гасно истраживање, међутим како је сада гас на зеленој листи други талас је кренуо, па никакве сметње нема за истраживање гаса. Ако нађемо огромне количине гаса постаћемо веома интересантан партнери Европској унији, ако смо чланица имаћемо веома значајан положај" наглашава Ачић.

Како је истакао, било је великог оптимизма да ће бушотина коју је радио италијанско руски конзорцијум бити позитивна, међутим због великог притиска на дубинама као и потковна „изолатор“ стијена није

била непропусна, већ је нафта нашла пут да даље миграира и не задржи се у циљаном резервоару.

"Овај наш резервоар који смо „јурили“ је једна школска огромна формација где се очекивало да ће се наћи нафта, али годинама уназад ту су били велики притисци и та изолатор стијена је вјероватно и од утицаја гравитације попуштала. Нафта миграра све док не нађе на неку тзв. замку - геолошку структуру. Овдје је била нафта ко зна колико година уназад, али је са тога мјesta мигрирала" истакао је Ачић. Објаснио је да се у истраживању прво ради сеизмика на основу чега се гледају структуре стијене и када се нађе на ту формацију која може бити порозна и пропусна, компанија се одлучи на истраживање а по статистици свака четврта

бушотина је позитивна док су остale некомерцијалне или суве.

"Овдје се кренуло са малом вјероватноћом. Свих тих шест километара бушотина је потврдила сеизмички интерпретиране слојеве, али у резервоар нијесу нашли нафту. Ени - Новатеку примарни таргет је био нафта. Сад ће да ураде студију где је та нафта мигрирала, како би за нови тендер са већом прецизношћу аплицирали. Дужни су по плану да одраде и плићу гасну бушотину. Ако им гасни проспект буде интересантан они ће бушити, а ако одустану платиће гаранцију нашој држави од око 12 милиона" објашњава Ачић.

ГАСНО ИСТРАЖИВАЊЕ

Друга компанија Енергеан је, по његовим ријечима, заинтересована за гасно истраживање и њихови проспекти у блоку су јако занимљиви. "Они су потписали такав уговор, где је тендер био да су биле потребне двије компаније да иду у истраживање. Потписали су уговор да сами могу да иду на сеизмичка истраживања, геолошку интерпретацију, али да су дужни да

нађу партнера да би ушли у фазу бушења. Партнер је потребан због подјеле трошкова и подјеле ризика" казао је Ачић напомињући да до 15. марта треба да представе Влади партнера, ако га не представе Влада има право да раскине уговор са њима. Објашњава и да су њихови проспекти, тј. лежишта плића на 800 до 2.800 метара и да за гас имају јаснију слику, колико резерви има. "Кад би нашли партнера, Влада би га провјерила. Да ли је то фирма која послује регуларно, да нема неке лоше рекорде и сл. И ако Влада прихвати ту фирму могу да иду даље у истраживање" рекао је Ачић.

Опрема и технологија за истраживање су све савршеније јер је, како напомиње, нафтна и гасна индустрија најскупља на свијету. Много се новца улаже у технологију, да се врши оптимизација трошкова тако да се стварају модернији и софистициранији уређаји. "Раније на мору је снимана сеизмика 2Д профила, сада је већ 3Д а долази и 4Д сеизмика. Много је брже истраживање. Уколико би Енергијан компанија кренула у потрагу, они би требали само да поставе постројење и да почну да буше и за највише два до три мјесеца да заврше бушотину до три километра" објаснио је Ачић.

ЕНЕРГЕТСКА КРИЗА ПОСКУПИЛА ГАС

Ачић истиче такође да је енергетска криза направила да је цијена гаса скочила и да је од стране ЕУ постала дио зелене транзиције јер је за добијање струје од гаса мала емисија угљендиоксида тако да је стављен на листу нискокарбонске емисије, као и нуклеарна енергија. "Технологија бушења за гас је иста као и за нафту само морате знати да контролишете притиске јер кад улазите у гасно лежиште оно може бити под већим притиском. Ако немате контролу, тј. потребна је брза реакција и не

дозволити да експандира као што се то десило у Мексичком заливу. Имали су лошу контролу гаса, лошу цементацију и тај гас је миграрао са свих могућих страна" казао је Ачић наглашавајући да и гас може да миграра, али пошто су лежишта плића, већа је вјероватноћа да се нађе.

Енергеан компанија је предлагала, по ријечима Ачића, да уколико се гас нађе, да се направи оф-шор гасна електрана, спроведе гасификација КАП-а или жељазере, јер је гас је много јефтинији од струје. Међутим, од истраживања нафте се, како је истакао, неће одустати и вршиће се истраживање цијelog нашег Приморја.

"Овај дио од Петровца до Херцег Новог је много интересантнији, али нам је спорна граница према Хрватској и ту нико није хтио да чачка. Имамо бушотину код Превлаке и на Грахову бушотину које су дале неколико десетина метара нафтни слој" казао је Ачић.

План је, како истиче, да се распише мултиклиент тендер, где би компанија која добије тендер извршила сеизмичка истраживања цијelog Јадрана о свом трошку. "Тада би имали јасну слику процјене колико чега имамо и онда ће та фирма у име Црне Горе да рекламирају податке где ћемо одмах да распишемо концесиони тендер. Ако то снимимо крајем ове године, требаће им пола године да то интерпретирамо и већ 2023. или почетком 2024. могли би да имамо нови концесиони тендер. Након тога брзо би се дошло до бушења" објаснио је Ачић.

За Грахово чекају Нис Гаспром које врши истраживање у Босни и Херцеговини. "Геолози су долазили и купили наше податке, вршили корелацију са њиховим и они овдје сумњају да има неколико нафтних лежишта као и у Босни и

Херцеговини. Ако се ту потврди нафта и гас, и овдје би требало да имамо лежишта јер се исти слој простира и код нас", казао је он. Подсјетио је да су имали добре планове да уколико се нађе нафта не праве рафинерије већ се извози сирова нафта, а ми би убирали 54 одсто прозведене нафте плус роулту такса од пет до 12 процената.

ПРАЗНА БУШОТИНА ОСИГУРАНА И ЗАЧЕПЉЕНА

Платформа у црногорском подморју је „отишла“, напустила је локацију крајем јануара и бушотина је зачепљена. "Концесионари су зачели бушотину, постављено је пет цементних чепова и два метална. До сада нијесам сретао да у негативну или суву бушотину поставе оволовико чепова" казао је Ачић који сматра да су ипак осигурали да у случају миграције нафте из веће дубине не дође у тај резервоар.

СКАДАРСКО ЈЕЗЕРО НАЈИНТЕРЕСАНТИЈЕ

Ачић је мишљења да је што се тиче нафте најинтересантније Скадарско језеро, али такође мисли да би у Црној Гори то било неизводљиво поменути.

"Мислим да би се ту активисти заштите животне средине одмах побунили, иако рецимо Њемачка усред Националног парка производи нафту - каже Ачић који подсећа и да су активисти за ову бушотину тврдили да ће бити земљотреси, еколошке катастрофе, али није било ниједног инцидента.

Компаније чине све да не дође до инцидента, јер то компаније много кошта финансијски, онда им акције падају на берзи где се губе милијарде и репутација и они то себи не смију дозволити.

Огромна средства улажу у заштиту животне средине и заштиту људи на раду" казао је Ачић.

За шест мјесеци обрачунато преко милион евра по основу неовлашћене потрошње

ЦЕДИС је током претходних шест мјесеци обрачунао око 9.3 милиона kWh (киловатсати) по основу неовлашћене потрошње електричне енергије, чија је вриједност око 1.1 милион евра. Око 30 одсто је обрачунато по основу неовлашћене потрошње – крађа, док је око 6.3 милиона kWh обрачунато као неовлашћена потрошња код самовољно прикључених корисника. Акција сузбијања неовлашћене потрошње електричне енергије која је започета у јулу претходне године, биће настављена и у наредном периоду на подручју свих црногорских општина.

Укупни губитци у електродистрибутивном систему су у дискретном паду, притом је током претходне године преузето чак 10 одсто више, односно 250 MWh

више електричне енергије у односу на вриједности које су остварене током 2020. године. Интенција ЦЕДИС-а је континуитет, односно дугорочна интензивна активност на терену све до минимизирања праксе неовлашћене потрошње на електродистрибутивној мрежи. ЦЕДИС располаже најмодернијом опремом за утврђивање неовлашћених активности на мјерним мјестима, док радње на терену спроводе стручне екипе са вишегодишњим искуством, упознате са свим видовима неовлашћеног преузимања електричне енергије и детаљним информацијама о карактеристикама конзума, нарочито о проблематичним подручјима.

Закон о енергетици забрањује неовлашћено коришћење електричне

енергије и обавезује ЦЕДИС да уколико утврди крађу, без претходног упозорења, обустави испоруку електричне енергије кориснику. Даље поступање прописано је Правилима за спровођење поступка за откривање, утврђивање и спречавање неовлашћеног коришћења електричне енергије и Методологијом за обрачун и наплату неовлашћено преузете електричне енергије.

У претходном периоду путем корисничких сервиса ЦЕДИС-а значајан број корисника је пријављивао неовлашћену потрошњу, због чега је активирана и посебна mail адреса: neovlascenapotrosnja@cedis.me, путем које се анонимно може захтијевати контрола мјерног мјesta због сумње на неовлашћену потрошњу.

СЕКТОР ЗА РАЗВОЈ И ИНВЕСТИЦИЈЕ

Гомилановић: Очекују нас велике инвестиционе активности

Директор Сектора за развој и инвестиције, истакао је да су у току активности на анализи техничко-технолошких и техно-економских параметара лежишта угља „Мала Боровица“ и лежишта „Глисница“, указујући да су за наведена лежишта овјерени Елаборати о резервама и квалитету угља и добијене потврде о резервама

Слободан Радовић - Глас Рудара

Рад Сектора за развој и инвестиције одвијао се у складу са годишњим и оперативним плановима Сектора као и Бизнис планом Рудника угља АД Пљевља за текућу годину, а у свему према законској регулативи из области геологије, рударства, грађевинарства и осталих дјелатности, истакао је за Глас рудара директор Сектора Јагош Гомилановић.

Он је нагласио да у склопу Сектора за развој и инвестиције постоје три службе (Геолошка служба, Служба за пројектовање и Служба за развој и инвестиције) преко којих се реализују истражно-геолошки радови, пројектовање, инвестициони радови и набавке и остale активности. Рудник угља поднио захтјев за додјелу концесије на детаљна геолошка истраживања и експлоатацију угља на лежишту „Матаруге“.

Када је у питању Геолошка служба у оквиру које се обављају послови истражног бушења и израде геолошке документације, Гомилановић указује да се истражно бушење одвија у складу са пројектном документацијом и потребом дефинисања локација са угљевима који имају карактеристике према произвођачкој спецификацији за потребе широке потрошње. - Рудник посједује истражну бушилицу „Atlas copco Mustang 5-F4“, која задовољава потребе текућих

ЈАГОШ ГОМИЛАНОВИЋ
Директор сектора за развој и инвестиције

истраживања у оквиру лежишта за које Рудник има концесије.

Рудник је поднио захтјев Влади Црне Горе, тј. Министарству капиталних инвестиција, за директну додјелу концесије на детаљна геолошка истраживања и експлоатацију угља на лежишту „Матаруге“ у складу са одредбама Закона о концесијама. На основу расположивих података урађен је концесиони акт лежишта угља „Матаруге“ и очекује се добијање концесија - поручио је он и додао да су за сва лежишта угља за која Рудник посједује концесије урађена детаљна геолошка истраживања, Елаборати о класификацији и категоризацији резерви угља за та лежишта и овјерене резерве и добијене потврде о резервама од

надлежног Министарства.

- Сву наведену геолошку документацију, пројекте истраживања и елаборате о резервама и квалитету угља обрађују кадрови геолошке струке у оквиру Рудника угља.

За обраду података користе се савремени гео-лошки програми које посједује Геолошка служба тако да се могу обрадити, осим структурних карата и 3Д модели лежишта.

Осим Рудника радио се и на изради Елабората о резервама и квалитету угља за потребе Рудника угља Беране - рекао је Гомилановић. У току је израда Пројекта измјештања ријеке Ћехотине и Пројекта измјештање Дробилице ДТО система на нову локацију.

У оквиру Службе за пројектовање која се, како је рекао Гомилановић, бави израдом рударске документације за потребе Рудника угља, као и техно-економских студија експлоатације угљева у новим лежиштима, у текућој години урађен је Упрошћени рударски пројекат експлоатације угља на ПК „Потрлица“ у зони спајања централног и сјеверо-западног дијела копа (заштитне греде) као и Главни пројекат експлоатације техничко-грађевинског камена – јужни дио лежишта „Рајчево брдо“.

-За лежиште техничко-грађевинског камена – јужни дио лежишта „Рајчево брдо“, након овјере резерви према урађеном Елаборату о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви техничко-грађевинског камена на локалитету „Јагњило“, јужни обод лежишта „Рајчево брдо“, завршен је и ревидован Главни пројекат експлоатације техничко-грађевинског камена – јужни дио лежишта „Рајчево брдо“. Након ревизије Главног 16 пројекта експлоатације урађен је Елаборат о процјени утицаја експлоатације тог камена на животну средину, чија је ревизија у току.

-Запослени из Сектора учествују како у анализи пројектно планске документације за активни коп ПК „Потрлица“ тако и у стручном надзору над извођењем рударских радова према важећој пројектној документацији - каже Гомилановић.

Међутим, осим пројектне документације која се израђује у оквиру Службе за пројектовање у току је израда два врло важна пројекта - израда Пројекта измјештања ријеке Ђехотине и Пројекта измјештање дробилице ДТО система на нову локацију.

На наше питање који је оптимални рок за њихову реализацију, Гомилановић поручује да реализацију можемо очекивати у наредне три до четири године

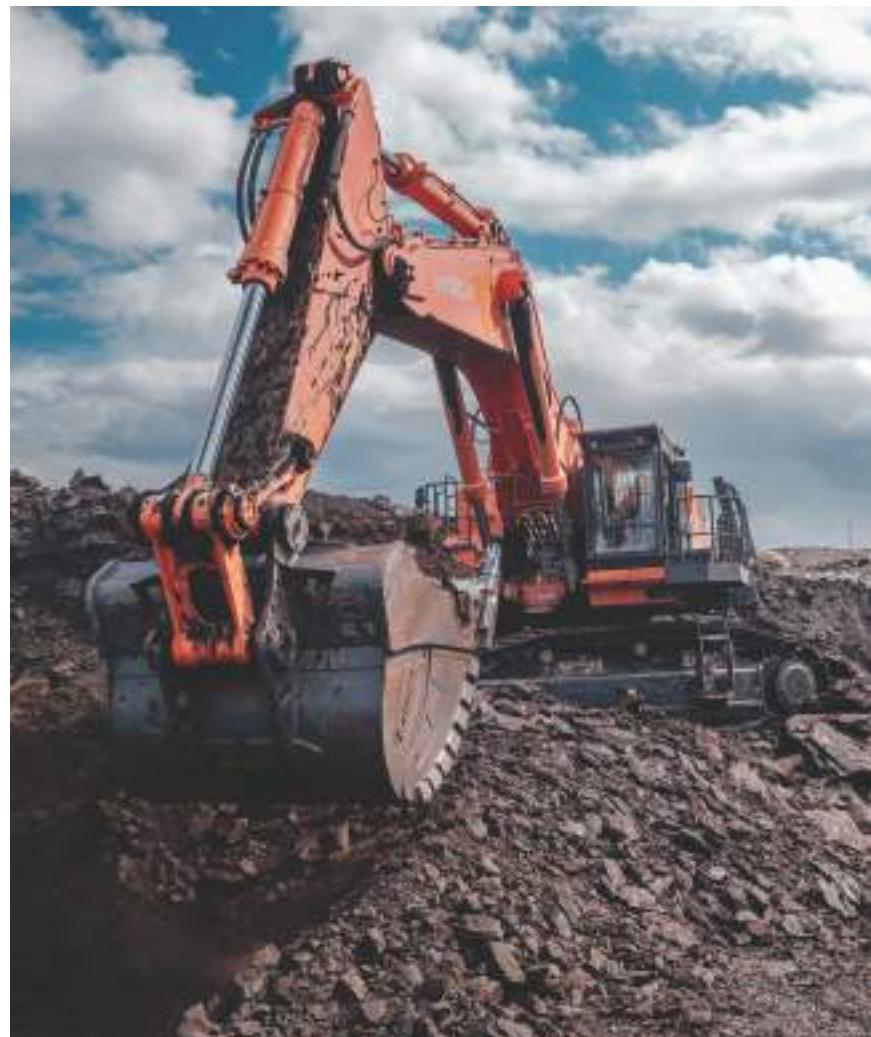
- Активности на изради Пројекта измјештања ријеке Ђехотине приближним правцем њеног природног тока преко простора унутрашњег одлагалишта експлоатационог поља Рудника угља започете су претходне године и настављају се и ове године. Након добијања урбанистичко техничких услова (УТУ) и израде пројектног задатка, на јавном позиву израду пројекта је добио конзорцијум чији је главни носилац посла Институт за рударство и металургију „Бор“ са подуговарачима. Ради се о веома комплексном пројекту чија реализација се мора завршити у наредне три године - до краја 2024. године или најкасније до половине 2025. године, како би се омогућила континуирана експлоатација угља, а тиме и уредно снабдијевање Термоелектране потребним количинама угља предвиђеног

квалитета.

- Реализацијом овог захтјевног пројекта стичу се услови за наставак експлоатације угља на копу „Потрлица“ као и почетак експлоатације угља на лежишту „Калушићи“ – тј. развијање два крила, у правцу Илиног брда и Калушића - наводи он.

С друге стране, Пројекат измјештања дробилице ДТО система на нову локацију, подразумијева измјештања дробилице ДТО система на нову локацију са проду-жењем припадајућих транспортера са траком.

Јагош Гомилановић указује да је развојем фронта рударских радова постојећи положај дробиличног постројења неповољан прије свега због развоја унутрашњег одлагалишта, затим тежишта маса и конфигурације и дужине транспортне путање.

Такође, према његовим ријечима, због напредовања унутрашњег одлагалишта и стварања услова за измјештање ријеке Ђехотине неопходна је дислокација дробиличног постројења на нову позицију у правцу развоја рударских радова на отк rivци.

- Овај пројекат је завршен, предат надлежним институцијама на техничку контролу, након чега слиједи одобрење за извођење радова.

Реализација овог пројекта планирана је у наредној, 2022. години - поручује Гоми-лановић.

Очекују нас озбиљна инвестициона улагања. Механизација је означена као приоритет

Што се тиче инвестиционих радова, према ријечима Гомилановића, у току су завршни радови на измијештању ДВ 35 KW „Волођа-Тврдаш“. Дио наведеног далековода се налази на самој ивици копа, односно непосредно испред фронта рударских радова на отк rivци.

- Активности на реализацији пројекта и извођењу радова на измјештању ДВ 35 KW „Волођа-Тврдаш“, који је представљао проблем на реализацији планираних активности на

откопавању отк rivке у овом дијелу копа, започете су почетком 2020.

године. Због проблема у поступку јавне набавке, поништења једне јавне набавке, објављивања нове и жалби понуђача, извођач радова није био уведен у посао на вријеме - рекао је он. Међутим, да би се реализовале пројектоване количине угља и отк rivка потребна је одговарајућа механизација и опрема.

- У 2021. години, до сада су реализоване набавке и испоручен грејдер, марке „Komatsu“, модел GD825A-2, снаге 209 KW као и експлоатациона бушилица, Atlas Copco, модел Flexi Roc D 50 SF пречник бушења 115 mm, са прибором за бушење.

Такође, до краја године се очекује

испорука анфо возила, мобилно постројење капацитета резервоара амонијум нитрата мин. 8,5 t на шасији теретног моторног возила /6x6/ снаге 302 kW.

Извршена је предаја два дампера „Белаз“ модел 75137 носивости 136 t. Подсјетићу, уговор за набавку, према најповољнијој понуди, закључен је са компанијом „West Balkans Machinery“ d.o.o Beograd за набавку два дампера носивости 136 тона, Произвођача „Белаз“ – Белорусија. Укупна цијена за два наведена дампера је 2.556.493,00€ (без ПДВ-а) или 3.093.356,00€ (са ПДВ-ом) - навео је Јагош Гомилановић.

С друге стране, у току су активности на реализацији набавке неопходне опреме преба Плану набавки. Упућени су захтјеви извршном директору у циљу покретања иницијативе према Одбору директора за доношење одлука о одобрењу јавних набавки у 2021. години. У међувремену, захтјеви су одобрени на претходној сједници Одбора директора.

Што се тиче набавке механизације веће вриједности, Гомилановић констатује да су потребне следеће машине:

- набавка хидрауличног багера у висинском режиму рада са чеоном

кашиком запремине корпе 17-22 m³, мин, масе 340 t;
 -набавка хидрауличног багера у дубинском режиму рада на дизел погон са кашиком запремине од 7-8 m³;
 - набавка два дампера носивости 120-150 t. – јавни позив за набавку изашао је 29. септембра;
 - набавка два утоварача запремине кашике 5 m³.

Осим набавке механизације и опреме према Бизнис плану и Плану набавки у текућој години, како је рекао Гомилановић, планирана је и реализација инвестиционих радова од којих су значајнији:

- изградња централног магацина на

- новој локацији „Грево“;
- адаптација подземног магацина експлозива „Калушићи“;
- изградња саобраћајница и платоа са асфалтирањем и поправка путне инфраструктуре – јавни позив је завршен, очекујемо у наредних неколико дана почетак извођења радова;
- уређење око објекта око управне зграде;
- одвођење вода од шахте Т3 код радионице за превентивно одржавање механизације;
- изградња саобраћајница – село Боровица, која је у међувремену завршена.

На крају, директор Сектора за развој

и инвестиције Јагош Гомилановић, истакао је да су у току активности на анализи техничко-технолошких и техно-економских параметара лежишта угља „Мала Боровица“ и лежишта „Глисница“, указујући да су за наведена лежишта овјерени Елаборати о резервама и квалитету угља и добијене потврде о резервама.

Стога, закључује Гомилановић, уколико техно-економске анализе буду позитивне радиће се на активностима да се наведена лежишта отворе и отпочне експлоатација угља за потребе Термоелектране Пљевља.

На бушотини Ени и Новатек нема нафте

Производња угљоводоника на лежишту које буши конзорцијум компанија Ени и Новатек у црногорском подморју неће бити могућа, јер је бушотина, према информацијама концесионара, сува, саопштио је државни секретар за енергетику и рударство у Министарству капиталних инвестиција, Марко Перуновић. Перуновић је казао да су концесионари дошли до краја бушотине и прикупљене узорке послали у Милано, али да тај извјештај још није готов.

- Официјелни извјештај од њих није стигао, али смо имали презентацију, на којој нам је њихов менаџмент дефинитивно рекао да су порозност и пропусност основне карактеристике лежишта, да су јако неповољне и да нијесу онакве какве су они, а и ми очекивали. Они ту бушотину сматрају такозваном сувом бушотином - рекао је Перуновић.

Што се тиче производње са те бушотине, она, како је рекао, није могућа.

- Ени и Новатек ће радити развој тог лежишта и гледати пут миграције тих угљоводоника. Видјећемо да искористимо те податке и анализе како бисмо у неком наредном периоду видјели да ли постоји на неком другом локалитету то што смо тражили - објаснио је Перуновић.

Конзорцијум компанија Ени и Новатек почeo је у марта прошле године прво истражно бушење нафте у црногорском подморју.

Друго истраживање црногорског подморја добила је да ради и компанија Energean у блоковима 26 и 30.

Перуновић је рекао да они треба да до 15. марта обавијесте

Министарство да ли су нашли партнера за улазак у истражно бушење.

- Они су оптимисти да би се на њиховом блоку могла наћи значајна колична гаса - додао је Перуновић.

НИКШИЋ ПЛАНИРА САНАЦИЈУ ГРАДСКЕ ДЕПОНИЈЕ И ИЗГРАДЊУ ЕЛЕКТРАНЕ НА МЕТАН

Депонија Мислов до у близини Никшића, која већ скоро две деценије загађује животну средину, ускоро би могла бити рекултивисана, а метан из отпада искоришћен за производњу електричне енергије. Пројекат санације депоније и изградње електране би спровела група инвеститора из Холандије. План је да се депонија, која се простире на око два хектара, прекрије специјалним трокомпонентним материјалом трисопластом, чиме ће се емисије из отпада и утицај на животну средину свести на нулу, а да се потом постави опрема за екстракцију метана и постројење за производњу струје из тог гаса.

Емисије из депоније би биле потпуно елиминисане, а експлоатација метана би трајала неких 15 година

Братислав Живадиновић, представник фирме Флипинг из Београда, која је заступник холандског конзорцијума за Балкан, рекао је приликом посете Никшићу да се процењује да би експлоатација гаса из ове депоније могла трајати 15 година.

Он је рекао да би била коришћена технологија која је у складу са највишим еколошким стандардима и која има највећу примену у Европи и свету, а да би покривање депоније трајало око 30 дана од почетка радова. Он је додао да су Холандији, Белгији и Немачкој депоније сличног типа након рекултивације претворене у терене за голф, игралишта за децу или паркове.

Одлагање градског отпада на депонији Мислов до почело је 2003. године, са планом да то буде само привремено решење, и да депонија буде затворена након пет година. Од тада је на њој одложено 650.000 тона различитог отпада, и то не само из Никшића, већ и из других општина. Депонија је 2020. године горела 45 дана узастопно, а слична ситуација је била и током 2021. Осим пожара који загађују ваздух, постоји забринутост и због неконтролисаног отицања вода, које могу завршити у оближњој реци Зети.

ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Сјеверна Македонија планира да до 2025. дуплира удио зелене енергије на 46 одсто

Сјеверна Македонија планира да до 2025. године удио обновљивих извора у сектору електричне енергије достигне 46 одсто, наводи се Програму економских реформи 2022-2024, достављеном Европској комисији. Тренутно тај удио је скоро дупло мањи

(Balkan green energy)

Програм економских реформи за период од 2022. до 2024. године предвиђа 20 мјера, а усвојила га је Влада Сјеверне Македоније. Овај Програм на годишњем нивоу за наредни трогодишњи период припремају земље кандидати за чланство у Европској унији, како би се припремиле за економски и фискални надзор унутар Уније. Недавно је сличан документ објавила и Србија.

Програм економских реформи Сјеверне Македоније осим прецизирања циљева за зелену енергију, највише новина, како је саопштило Министарство финансија, доноси у сектору управљања отпадом и третмана отпадних вода.

Укупни инсталисани капацитет електрана на обновљиве изворе био је 782 MW на крају 2020. Удио обновљивих извора енергије у сектору електричне енергије је планиран на 46 одсто до 2025, са пролазним циљем од 34 одсто за 2022. и 37 одсто за 2023. Укупни

инсталисани капацитет електрана на обновљиве изворе на крају 2020. био је 782 MW, а очекује се да ће достићи 1.493 MW 2025. године.

Крајњи циљ је да се до 2030. достигне удио обновљивих извора у бруто финалној потрошњи енергије од од 38 одсто, наводи се у документу. Како би постигла ове циљеве Сјеверна Македонија планира да наставити примену постојећих механизама

подршке за производњу електричне енергије из обновљивих извора, као што су фид-ин тарифе и премије, које ће се додјељивати на аукцијама.

Такође, промовисаће се и коришћење зелене енергије без субвенција, увођење концепта прозјумер, као и повећање потрошње биогорива у сектору саобраћаја.

Циљ је да се до 2040. инсталирају соларне електране на крововима снаге 400 MW. Иначе, према нацрту националног енергетског и климатског плана (НЕКП), циљ је да се до 2040. инсталира до 400 MW у соларним електранама на крововима. Планирано је и успостављање самоодрживог система управљања отпадом. Потпуно нова мјера у односу на прошлогодишњи Програм економских реформи за период од 2021. до 2023. је успостављање интегрисаног и самоодрживог система управљања отпадом.

Планирано је да се подржи имплементација регионалног система управљања отпадом у источним

и североисточним регионима, у виду уговора о услугама, који ће помоћи у успостављању регионалног предузећа и успоставити систем управљања отпадом. Програмом је предвиђено и да се настави припрема и ревизија националних планова за отпад. Инвестиције у отпад у наредне три године процјењене су на 35 милиона евра. За пречишћавање отпадних вода планирана су улагања од 170 милиона евра. Програмом је предвиђено и успостављање инфраструктуре за прикупљање и пречишћавање отпадних вода, у складу са захтјевима ЕУ, уз улагања од 170 милиона евра од 2022. до 2024. године. Средства су обезбеђена кроз ИПА ИИ (2014-2020) и кредите Европске инвестиционе банке (ЕИБ) и Европске банке за обнову и развој (ЕБРД). Ова мјера има за циљ градњу канализационе мреже, повећање броја домаћинстава прикључених на мрежу, као и броја пречистача и њиховог капацитета, наводи се у документу.

Србија увози струју за енергетску стабилност

Pripremila: T. K. Perišić

Снабдијевање електричном, топлотном енергијом и гасом у Србији је стабилно и захваљујући финансијској стабилности државе обезбиђена је довољна количина

енергије и енергената. Како је рекла Зорана Михајловић, министарка рударства и енергетике, неће бити прекида у снабдијевању домаћинстава и привреде. Од када се десио колапс 11. децембра, увоз варира између 15 и 20 одсто, некад је било и више од 20 процената, наводи се у саопштењу. Цијена струје је преко 200 евра за мегават-сат и не очекује се да ће бити нижа. Цијена гаса поново расте, највише због економских и политичких односа између Русије и ЕУ. ([energetskiportal.rs](#))

ЕБРД инвестирала пола милијарде евра Србији

Европска банка за обнову и развој (ЕБРД) пружила је снажну подршку Србији током 2021. године инвестирајући укупно пола милијарде евра. Око 40 одсто инвестиција било је у пројекте у области еколошке инфраструктуре, прелазак на чистије изворе енергије, циркуларну економију и енергетску ефикасност. У сектору инфраструктуре, банка је подржала велики регионални програм управљања отпадом, који има за циљ изградњу санитарних депонија и повећање стопе рециклаже у земљи. Инвестириала је и у инфраструктуру

за широкопојасни интернет у руралним подручјима и унапређење система за наводњавање у Војводини. На општинском нивоу, Банка је финансирала побољшање енергетске ефикасности јавних зграда у Београду, куповину електричних аутобуса у Новом Саду и декарбонизацију даљинског гријања у Крагујевцу кроз уградњу нових котлова. Укупне инвестиције ЕБРД-а у Србији су до данас достигле 7,1 милијарду евра. ([energetskiportal.rs](#))

Из ТЕНТ-а се сваког дана излива топла вода

На мјесту где се сваког дана из Термоелектране „Никола Тесла“ излије на хиљаде кубика топле воде, Сава као да ври, а температура у широј зони расте. Пројекат да се топла вода кроз топловод усмјери ка електрани на Новом Београду и да се увозни гас замијени енергијом из ТЕНТ-а започет је прије три деценије. У Обреновцу је преко Саве направљен

мост који је требало да носи топловод, а на Новом Београду је постављено осам километара цијеви. Уложено је око 50 милиона долара да би власт 1997. године, послије побједе опозиције на изборима у Београду, обуставила пројекат, уз образложение да је прескуп и неефикасан, а цијеви на Новом Београду су извађене. Послије близу дviјe деценијe паузе, пројекат је актуелизован. Кредит Њемачке банке за развој је тридесет милиона евра, док је већи дио новца обезбиђен кинеским кредитом. Радове изводи кинеска компанија. Споразум о зајму

између Републике Србије и кинеске Експорт-импорт банке потписан је 17. јануара 2020. године. Износ је 164.685.800 евра што је 85% вриједности цјелокупног пројекта, док је 15% износ који ће београдске електране саме обезбиједити. Осим изградње 28 километара топловода и пумпних станица, пројекат предвиђа и реконструкцију блокова и изградњу измјењивачке станице у ТЕНТ-у. ([energetskiportal.rs](#))

Прва хрватска виртуална електрана

Технолошка компанија КОЕР је с Хрватским оператором пријеносног система (ХОПС) потписала уговор и активирала прву хрватску виртуалну

електрану. За разлику од класичне електране која се налази на једном мјесту унутар електроенергетског система на који је прикључена, виртуална електрана кроз своју технолошку платформу обједињује производјаче, потрошаче и спремнике електричне енергије који се могу налазити било где унутар електроенергетског система.

Свима укљученима виртуална електрана даје могућност

остваривања вишеструке добробити. Крајњим корисницима, који стављају на располагање дио свог капацитета производње или потрошње електричне енергије, омогућује да постану активни судионици тржишта електричне енергије те кроз то остварују додатне приходе.

Иновативни тим КОЕР-а сам је развио потребну хардверску и софтверску инфраструктуру.
[\(energetika-net.hr\)](http://energetika-net.hr)

Хрватска стратегија за водоник од 2021-2050.

Министарство гospодарства и одрживог развоја представило је Приједлог Хрватске стратегије за водоник од 2021. до 2050. године, која за главни циљ има подстицање производње и употребе водоника као замјене за фосилна горива. Хрватска се опредијелила за зелени

водоник, који настаје производњом из обновљивих извора енергије, али и за водоник из других технологија - пиролизом или уплињавањем отпада. За интензивнију примјену у саобраћају је важна набава возила на водоник, али и изградња пунионица. Улагања у електролизаторе и пунионице су у посебном фокусу Стратегије. Едукација стручњака је кључна, уз развој и комерцијализацију нових технологија, а ту је и потенцијални Регионални центар за водоник замишљен као средишње место повезивања науке и економије.
[\(energetika-net.hr\)](http://energetika-net.hr)

Патенти младог студента иноватора

Патенти младог иноватора и једног од 50 најбољих студената у свијету Игора Јовановића који се тичу бржег пуњења електричних аутобуса и боље енергетске ефикасности зграда могу да допринесу великим уштедама електричне енергије у Београду. Градоначелник Београда Зоран Радојчић рекао је да ће разговарати са ресорним секретаријатима, надлежним службама и стручњацима како да на најбржи начин пројекте Игора Јовановића буду имплементирани у главном граду.

Будући да је иновација Јовановића примјењива управо у домену допуњавања батерија електричних аутобуса, на станици „Београд на води“ градоначелник је говорио и о новој еколошкој линији јавног градског превоза ЕКО2, којом иначе саобраћају нови аутобуси на електрични погон, у које је Град Београд протекле године уложио шест милиона јура и увезао 10 нових соло аутобуса кинеског производјача 'Хигер'. ЈКП Градско саобраћајно предузеће 'Београд' већ посједује пет

соло аутобуса на електрични погон истог производјача.

Игор и његов тим развили су потпуно нову технолошку иновацију која се односи на механизам за иновативно допуњавање батерија електричних аутобуса у граду, тен а уштеду електричне енергије у стамбеним јединицама, фабрикама и хангарама. Имплементацијом његовог патента у 12 зграда уочена је уштеда електричне енергије и до 40 одсто. (energetiskiportal.rs)

Удио електричних возила у Хрватској 3,7 %

У Хрватској је од 1. до 31. јануара било регистровано 109 нових

електричних аутомобила, што је за 127,08 % или 61 возило више у односу на исти мјесец у 2021. години.

Највише 'електричара', њих 17, продао је њемачки производјач аутомобила Volkswagen.

На другом мјесту налази се Опел, који

је у проматраном раздобљу продао 16 електричних возила.

Затим, сlijede Reno (15), Dačia (14) и Шкода (12).

Удио електричних аутомобила у укупном броју новорегистрованих возила на хрватском тржишту сада износи 3,7%. (energetika-net.hr)

ЕТС дозволе близу 100 евра по тони CO₂

Pripremila: T. K. Perišić

Трошак емисије CO₂, познат и као ЕТС дозвола, према ЕУ систему трговања емисијама достигао је унутардневни рекорд од готово 95 евра по тони, а судионици на тржишту спремају се на могућност скока преко стотињак евра. Природни гас је још увијек толико скуп у Европи да потиче потражњу за угљеном за гријање, производњу електричне енергије и друге потребе, иако је трошак емисијских дозвола из кориштења овог крутог горива пуно већи. Аналитичари рачунају на то да ће у догледно вријеме пријећи

психолошку границу од сто евра по тони. Цијена дозволе прије само два мјесеца премашила су 80 евра, у односу на само 32,94 евра на крају 2020. године.

Глобално тржиште за емисије стакленичким плинova повећало се за 164% на 760 милијарди евра прошле године. Од тога ЕУ ЕТС износи 683 милијарде, а сјеверноамеричко тржиште порасло је само 6% на износ који би се прерачунао на 49 милијарди евра. Кина такође има систем трговања емисијама али неликвидан. (energetika-net.hr)

ЕК усвојила правила о одрживом финансирању

Под притиском Француске и других држава, Европска комисија је објавила скуп правила о одрживом финансирању који ће нанијети огромну штету Европској унији и глобалном еколошком дјеловању, упозорава Светска фондација за природу (WWF).

Комисија службено класификује природни гас и нуклеарну енергију

као еколошки одрживе према ЕУ таксономији – водичу за "зелена" улагања у ЕУ, упркос чињеници да природни гас ствара огромне емисије, а нуклеарна енергија ствара високо радиоактивни отпад са којим и даље не знамо да управљамо, стоји у саопштењу WWF-а.

Тиме се, како кажу, нарушава тржиште зеленим обvezницама, које

је до сада искључивало природни гас и нуклеарну енергију и ризикује се усмјеравање милијарди евра према штетним индустријама које користе ова горива.

Научни савјетници Европске комисије за таксономију осудили су приједлог Комисије, указавши да "није у складу са Уредбом о таксономији" и представља озбиљну пријетњу за успостављени оквир класификације одрживих инвестиција и активности". (energetskiportal.rs)

Барел нафте убрзо и 100 долара

У Организацији земаља извозника нафте (ОПЕК) сматрају да је нагли скок цијене црног злата директна последица напетости између Русије и САД око Украјине. Земаље извознице не одступају од договорених квота о повећању производње.

ОПЕК је одлучио да се држи ранијег договора о додатној производњи 400 хиљада барела дневно што је недовољно за постпандемијски опоравак и глобалну тражњу.

Прогнозе указују да би цијена барела брзо могла да скочи и на 100 долара.

(energetika-net.hr)

Испоруке руског гаса увећане Бугарској и БиХ

Руска компанија Газпром је, према прелиминарним подацима, у јануару произвела 47,4 милијарде просторних метара гаса, што је 0,5 милијарди просторних метара или за један одсто више у односу на исто раздобље прошле године.

Та је компанија повећала и руску

набавку из гасног транспортног система за 3,2% (или за 1,1 милијарду просторних метара).

Истовремено, извоз гаса у државе које нијесу биле чланице бившег Совјетског Савеза износио је 11,4 милијарде просторних метара, што

је за 41,3% или осам милијарди просторних метара мање него у истом раздобљу лани. С друге стране, испоруке гаса повећане су Бугарској за 20,6 % те Босни и Херцеговини 12,9%. Такође, извоз гаса у Кину путем гасовода Снага Сибира наставља рasti у оквиру дугорочног билатералног уговора између Газпрома и Кинеске националне нафтне корпорације (ЦНПЦ) (energetskiportal.rs)

Плуг-ин хибриди као ас из рукава

Њемачки циљ да пусти 15 милиона електричних возила (БЕВ) на цесте до 2030. године тренутно касније јер се глобална аутомобилска индустрија бори с набавком кључних компоненти као што су микрочипови и основне сировине које се користе у производњи батерија, укључујући елементе литијум, никал и кобалт. Како би се постигао овај циљ,

њемачко тржиште електричних возила морало би расти по сложеној годишњој стопи раста (ЦАГР) од 35% до 2030., објавила је аналитичка компанија Глобал Дата. Електрична возила у потпуности се ослањају на електричну енергију из батерија. Плуг-ин хибриди, уз батерије, имају и моторе с унутрашњим изгарањем. ([energetika-net.hr](#))

Са близу милион глобално продатих електричних аутомобила прошле године, дјелује да је Теслу немогуће надмашити на тржишту возила на батерије.

Ипак, судећи по улагањима компаније Ценерал Моторс у индустрију електричних аутомобила и њеном настојању да до 2025. постане лидер

на тржишту електричних возила у Сјеверној Америци, изгледа да Тесла има озбиљну конкуренцију.

ГМ је најавио улагања од 7 милијарди долара у четири производне локације у Мичигену и значајно повећање капацитета за производњу батерија и електричних пикап возила.

У саопштењу америчке аутокомпаније

ГМ улаже 7 милијарди долара у електрична возила

стоји да је ово највећа појединачна инвестиција у историји ГМ-а која ће отворити 4.000 нових радних мјеста. Инвестиција такође укључује изградњу нове фабрике батерија Ultium Cells у Ленсингу и конверзију постојеће фабрике за монтажу у Ориону како би се у њој могла производити електрична возила. ([energetskiportal.rs](#))

Класичан МИНИ на електрични погон

Љубитељи старих аутомобила могу да одахну јер захваљујући иновативним рјешењима њиховим четвроточкашима вриједне руке мајстора могу да пруже нову шансу уградњом електричног погона. Након "фиће" и "ајкуле" на електрични погон на ред је дошао класични МИНИ модел. Тим фабрике из Оксфорда, која производи ове аутомобиле, на идеју да класичан модел Минија конвертује на потпуно електрични

погон и тако је настао "МИНИ Рецхаргед". Наиме, специјално обучени радници фабрике замјењују оригинални бензински мотор са електричним мотором и батеријом. Нови мотор који се поставља у аутомобил има снагу до 121 КС (90 KW) и може да развије брzinu од 0 до 100 km/h за девет секунди. Батерија која се поставља у старе моделе аутомобила има домет од око 160 километара. Сви аутомобили који

прођу конверзију у суштини остају истог изгледа, добијају прикључак за пуњење и ревидирани инструмент таблу. ([energetskiportal.rs](#))

ПАСИЈА ДУШАНА ЈАЊУШЕВИЋА, ПРЕДСЈЕДНИКА ОДБОРА ДИРЕКТОРА РУДНИКА УГЉА

Олдтајмери – историја која никога не вријеђа

Било да сте љубитељ аутомобила или не, олдтајмери су нешто што ће вас фасцинирати. Они, напрото, никога не остављају равнодушним. Ако је такав однос према временским четвроточкашима нас који смо их виђали тек на изложбама или караванима, онда можемо да замислимо о каквој пасији је ријеч код оних који их набављају, рестаурирају и скупљају, као што је то случај са Душаном Јањушевићем из Пљеваља.

Душан је предсједник Одбора

директора Рудника угља у Пљевљима, али сваки слободан тренутак проводи у рударењу за новим љубимцима и њиховим оригиналним дијеловима. Њихова природна налазишта су старе гараже, у којима је, међутим, остало још сасвим мало олдтајмера, а да их колекционари, као Душан, већ нису у потпуности експлоатисали. Трагање за оригиналним дијеловима олдтајмера слично је рударењу злата. Као што је за десет грама злата потребно ископати једну тону руде, тако је и за неки недостајући дио

олдтајмера, потребно прво „ископати“ његов оригинал модел. Срећна околност је да су добри односи међу самим колекционарима, па када неки од њих сазна да негде постоји дио који његовом колеги по необичном хобију недостаје, одмах га позове и јави му.

За Јањушевиће се може рећи да су пасионирани љубитељи аутомобила већ око сто година или, прецизније, од времена када је Душанов дјед имао четврти приватни аутомобил у општини Прибој. Дједова

радионица је остала сачувана. Душан је, настављајући да се бави машинством, наставио породичну традицију коју ће, могуће, наставити и његови синови.

Најстарији Душанов олдтајмер је „Опел рекорд“ из 1967. године. У његовом дворишту видимо и старе „ладе“, „цитроене“, али и „веспу“ из 1985. године коју редовно вози. У гаражи затичемо „Дијану“ и „Стојадина“. Обоје је потребно још мало дорадити да би, кад дођу љепши дану, могли да изађу напоље и покажу своју времешну љепоту. Када Душан говори о њима, има се утисак да говори о живим бићима. „Све су то чланови породице“, каже.

Душан у олдтајмерима види историју која никога не вријеђа, која се свима свиђа и свакоме је занимљива. Зато му је увијек жао када људи хоће да их баце. Најрадије би их све сачувао. Зато и сања о отварању приватног музеја у којем би могао да изложи све своје олдтајмере, али и неке друге машине које су дио породичног наслеђа. То би требало да буде музеј науке и технике.

Страст према олдтајмерима је посебна и њихови колекционари

су посебни људи, али и међу њима постоје разлике. Има колекционара који олдтајмере скупљају само за своју душу и никоме их не показују. Душан Јањушевић не спада у такве колекционаре. Он своје олдтајмере воли да показује, вози их на сајмове, изложбе. Догађа се и да млади Пљевљаци траже да им неког од њих

позајми за потребе вјенчања. Душан им излази у сусрет и за то им не наплаћује. Драго му је да се млади у Пљевљима жене и удају. Душанови олдтајмери су пуни прича о временима када су свакодневно јездили путевима бивше Југославије, али, исто тако, у њима почињу и трају и неке нове приче за будућа времена.

ЕПЦГ УРУЧИЛА ДОНАЦИЈУ ГЛУМИЦИ ВЕСНИ ПЕЂАНАЦ:

Кад се сруше сви бедеми...

Весну Пећанац, супругу редитеља Живка Николића, памтимо као глумицу која је освојила срца публике остварењима у филмовима свог супруга "Љепота порока" и "Чудо невиђено", али и серијама "Ориђинали" и "Ђекна још није умрла, а кад ће, не знамо"...Након смрти супруга, повукла се у своју самоћу, без ријешеног статуса и сигурности...Њено појављивање у народној кухињи, покренуло је низ питања колико смо као друштво способни да цијенимо вриједности и људе који су обиљежили једно вријеме; наша Компанија је, скромном донацијом, показала да не може баш све бити заборављено

Татјана Кнежевић Першић

Весна Пећанац је, каже штура биографија, рођена 18. јуна 1947. године у Љубљани. Глуму је уписала јер јој је отац, војно лице, "увијек забрањивао да носи хаљине и штикле, па се надала да ће се, кроз глуму наносати лијепих хаљина"; међутим, како је неће рекла, "хаљине су увијек биле резервисане за Тању Бошковић, а она је играла стално чврнуте улоге", па јој је таква била и "радна" гардероба.

Са Живком Николићем се упознала након доласка у "Атеље 212"; у ријетким интервјуима говорила је да је "са Живком живјела бајку, у којој су добили два сина". Играва је у његовим филмовима, серијама, али и у остварењима редитеља Пурише Ђорђевића, Јована Јовановића, Драгана Кресоје, у култним серијалима ТВ Београд, својој матичној кући Атељеу 212.

Није им живот ни тада био лак:
-Тешко смо живјели. Живко ништа никада није тражио за свој рад....
Сјећам се да је једна милосрдна шефица у самоуслуги у близини куће годинама нам давала храну на кредит, вољела је Живкове филмове. Још је био жив. Сјећам се да сам једном добила неки новац, и могла да бирам да ли да одем на пијацу или њој вратим дио дуга. Одем, ипак, на пијацу. Из кесе ми је вирио млади лук и ја сам кружила по цијелом кварту да ме она не би видјела. Испричам Живку, а он ми каже: Одиграј то на

сцени. И то је живот, испричала је прије неколико година за један београдски лист.

- Живко није снимао од своје 49. године, упркос успјеху и наградама које су његови играчи и документарни филмови имали у свијету. Француска академија наука годинама га је стављала на прво мјесто листе десет најбољих документариста свијета, а овдје нико није хтио да

му да новац за снимање новог филма. Али није се жалио, био је тих, достојанствен, стидљив, ненаметљив, никога није хтио да оптерећује, и само сам ја знала како је то тешко преживљавао. Били смо врло сиромашни, једва смо се прехранивали, јер Живко није био практичан човјек. Био је сањар, он је и у животу ходao сновима као и у својој умјетности. Али нијесмо роптали у тој нашој сиротињи, ни од кога ништа нијесмо тражили, још увијек смо имали у себи неко зрно радости, поготово Живко, откривала је Весна те мало познате црте једног од најзначајнијег црногорског редитеља.

Сам Николић је, у интервјуу црногорским медијима, неке 1998. године причао да десет година није снимио ни једног филмског кадра:
- То вријеме ми је просло у обијању прагова продуцентских куца.

Људи се тако чуде, тапшу ме по рамену, али нигде новца за филм. Занимљиво је да се неки моји филмови ни дан данас не скидају са телевизија. Понекад и по три дневно. Потукли су све рекорде. Ја од тога немам ниста.... У СССР-у "Чудо невиђено" је имало тридесетпет милиона гледалаца, осам милиона "Љепота порока". У Израелу је мој филм проглашен за најгледанији филм свих времена, најгледанији страни филм у Белгији, хит филм у Њемачкој, Аустрији, Ческој... Да су ми платили само оно сто ми по закону о ауторским правима припада... Овако - ја сам опљацкан! Мене је опљацкао сопствени филм. И то је моја драма", казао је тада.

У вријеме бомбардовања, каже Весна Пећанац, "Живко је ишчилио. Осјетила сам огроман бол, превелику тугу...Хтјели су да га сахране у Алеји заслужних грађана, а он је желио да "спава" међу својим најмилијима, у Црној Гори, поред својих Оградица".

Причао је Живко о завичају:

"Често ми се завичај појављује у виду некаквог нејасног лица, без тијела. Јавља се у сновима као нека тешка мора из које једва чекам буђење, не бих ли се ослободио страха... Тешко је то описати... Завичајни знаци, који нас одређују и објашњавају су неухватљиви. Неухватљив је тај збир свакојаких утисака. Слика има своје ријечи, а ријечи имају своје слике. Између слика и ријечи - понор.

Лични знаци: Суво поље. Кунак. Лаз. Страшевина. Труђела. Жупа. Попово поље. Будош. Сутон. Гребен. Понор. Мук. Привид. Сјени. Даљине. Препет. Звијезда. Амбис. Ведро небо. Ђук. Пуцањ. Људи. Мириси.... Све има овдје своје име и презиме. Своју историју. Образ. По томе памтим своје дјетињство...Има у мојим Озриницима, селу у коме сам одрастао, засеоце које се зове Драма. Замислите! Каква драма? Чија?...

Или, у том истом крају, у околини Никсића, постоји ријека - Богдуша. Како је то чудно : мала ријека, готово поток, прескочити га можес, а у себи садржи такве двије ријечи: Бог и Душа!...Зaborав, тај сурови судија, извлачи из сјецања даљине и покушава да просвијетли завичај, тај вјеџити почетак, коме се стално и узалуд враћамо, казао је у ријетко исповијести овај генијални човјек. А када је Живко умро, Весна није

примио, јер ми је тако, заправо, много помогао. Издигла сам се из свог јада у једној дивној представи, монодрами коју сам написала и режирала, и узвикнула, као што говори и њен наслов, "О, какав диван дан!" Представа је била лична исповијест глумице о њеном дјетињству, одрастању, породици, дјеци, јер, као што је Живко говорио, "људи носе свој брашњеник на штапу, и не могу побјећи од дјетињства", а показала

више могла да игра:

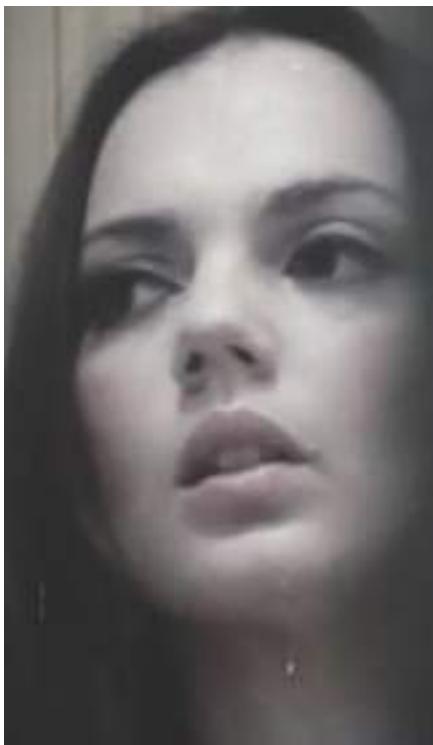
-Један син отишао је да се монаши. Рекао је: "Мени су сви бедеми срушени". Остало сам да зурим у зид, пала у депресију. Некада смо били велика, ведра, сложна и многоградна породица...Нијесам могла да играм, затражила сам пензију. Посао комичара је да дарује радост људима, а ја нијесам више имала радости. Пензија - седам хиљада динара. Били смо гладни. Мислила сам да сам због тога потпуно изгубила меморију"... Послије Живкове смрти и одлуке да прекине глумачки рад, Весна је "обијала прагове" свих министара културе, који су се смењивали у Влади Србије, али без успјеха. -Али преboleла сам све то, вратила сам се професији и свима сам све оправстила. Када сам се једном приликом срела с тим министром, захвалила сам му што ме није

се као феномен, Весна је одиграла 1.875 пута, од Београда, позоришних сцена у региону, Америци, Аустралији, до школа, факултета, библиотека...И овај позни успјех је опет прекинут-епидемијом корона вируса.

Проблеми са другим сином, одводе Весну у Центар за прихватилиште жртава породичног насиља, а њена слика, објављена на друштвеним мрежама, зацрвенила је образе многих који су могли, а нијесу ништа урадили да старост Живкове удовице буде бар-подношљива!

Предсједник Одбора директора Електропривреде Црне Горе Милутин Ђукановић одмах је рекао да ће наша Компанија бити на услуги породици редитеља Живка Николића.

-Живко Николић и Весна Пећанац су пуно задужили Црну Гору и Никшић.

Они су показали да и Црна Гора има људе чија дјела превазилазе наше границе, и ово друштво има обавезу да води рачуна о њима, без обзира да ли они то захтијевају, казао је Ђукановић, док су медији штуро објавили да су представници ЕПЦГ "посјетили глумицу Весну Пеђанац и уручили јој донацију".

И нека остане на овој формулатици. Битно је да ни Весна, још мање Живко нијесу, нити ће никада бити заборављени.

Прије двије године, тачније 2018. на Калемегдану је одржана свечана пројекција дигитално рестаурисаног филма "Љепота порока", када је Весна Пеђанац казала да је пресрећна што су филмови њеног

супруга постали културна баштина југословенског филма:

- И Живку је, "тамо горе", сигурно бескрајно драго ново вредновање његових филмова...Иза облака је, Богу хвала, стигло сунце, а и Живко је опет ту са својим дигитализованим филмовима", казала је том приликом. И тако је; "Бештије", "Љепоте порока", "Чудо невиђено", "Искушавање ђавола", "Ђекна", "Оријинали"...

дио су огромног опуса у којем је Живко Николић дао све што је знао, несебично, умјетнички и креативно-непоновљиво, сложиће се многи.

А Весна?

Њој остаје вријеме успомена и борбе до kraja. Нека не буде сама у тој борби!

ЖИВКО НИКОЛИЋ: УДВАРАО САМ СЕ САМО ЦРНОЈ ГОРИ

У интервјуу из 1998. године, Живко се осврнуо на критике које су му, за живота, често биле упућиване:

- Често ме људи питају да ли су Црногорци заиста онакви каквим их приказујем у својим филмовима. Морам да призnam да сам и сам једним дијелом такав Црногорац, мада се због тога не жалим. И не стидим се тога. Ми смо, знајте, врло осјетљиви. О себи имамо представе које се често косе с реалношћу. Мада, право да Вам казем, смета ми што се ми Црногорци често третирамо некако са посебним значењем. Као да смо дошли с друге планете. А Црногорци су као и други људи. Нема ту никакве мистификације.

Негде сам чуо о себи причу да наводно у својим филмовима Црногорце намјерно тако описујем да бих се додворио Београду. То је трач који су, на жалост, пласирали филмски радници којима успјех није јача страна... Осим тога

- што бих се ја додворавао Београду? Све што сам до сада урадио урадио сам у Црној Гори. Сваки кадар. Значи, логичније би било да се удварам Црној Гори, јер је то амбијент коме припадам и који припада мени по стваралачкој вокацији....

О ВЕСНИНИМ ПИСМИМА ЖИВКУ

Када је Живко Николић одлучио да оде у Холивуд, да покуша, уз помоћ Владе Дивца, да сними филм о црногорским исељеницима, Весна му је писала писма. Тада се писало у школским свескама, а она за једно писмо, потроши цијелу свеску! "Кажу да је толико плакао у Лос Анђелесу кад је шетао Холивудском стазом славних да су огромне сузе директно падале на позлаћени тротоар, тако да ако видите да нека холивудска звијезда мало

јаче сија, знајте да је то Живко ударио гланц", писао је колега новинар о Живковим америчким данима и неуспјелом покушају да славу и признање заслужи тамо ће се такво што добијало за креативан рад.

ПУТОПИСНА РЕПОРТАЖА: ТУРСКА

Седам дана нових открића (II дио)

Почетком октобра мјесеца са туристичком агенцијом Галилео, кренуо сам на велику туру „Три Османске пријестонице“ - Бурса, Једрене и Истанбул. Боравили смо у Чанакале, обишли Троју, наводну локацију хомерске Троје, која се данас налази у сјевернозападној Турској, у близини обале југозападно од Дарданела, посјетили археолошко налазиште Ассос основано од стране грчких колониста у 8. вијеку пре нове ере, у којем је најзначајнији Храм Богиње Атине из 540. године пре нове ере са којег се пружа поглед на грчко острво Лезбос које је пар километара удаљено од обале Турске

Текст и фотографије: Андрија Касом

Остављајући Једрене иза себе, кренули смо у тачно договорено вријеме ка новој дестинацији, чекало нас је Чанакале. 229 километара, колико је раздаљина између ова два града, прешли смо за неких четири и по – пет сати, рачунајући паузу за ручак, двије кратке паузе да попијемо кафу, протегнемо мало

ноге, запалимо цигару. Пут пролази унутрашњим дијелом Турске док се не дође до Дарданела, уског тијеснеца, дугог 61 километар, ширине од 1,2 до 6,5 километара који повезује Егејско море са Мраморним морем.

Чанакале се налази на сјеверозападу Турске, на ушћу ријеке Коца (древна Ријека Рходиус) на азијској страни.

Некада је ово била османска тврђава из 15. вијека, која је до 18. вијека стекла репутацију по керамици. Керамичарска индустрија достигла је свој врхунац у 18. и 19. вијеку. Данас је керамичарство у опадању, замјенило га је конзервирање рибе, и данас је један од главних средишта турске индустрије конзервирања рибе. За Чанакале кажу да је мали град, иако броји 150.000 становника и

један је од универзитетских градова Турске, у то смо се увјерили шетајући градом, младост је на сваком кораку. Дарданеле смо прешли трајектом, нови величанствени мост који је подигнут и повезује двије обале, још није пуштен у промет. Вожњом трајектом која је трајала неких пола сата до четрдесет минута закорачили смо овим градом, у тренутку када се сунце близило свом смирају, када је окупало град чудесном златном бојом.

Остављајући ствари у хотел, налазио у самом центру града, у непосредној близини великог шеталишта, упутили смо се свако на своју страну по свом избору. За овај град смо имали премало времена, већ следећег дана у 8 часова смо га напуштили. Штета што у овом граду нијесмо могли остати двије ноћи, ништа се није могло виђети и посетити, осим кафана и ресторана, старог базара.

Ово је једина моја критика организатору путовања. Да смо имали двије ноћи, желио сам посетити старе тврђаве које се налазиле и на једној и на другој страни Дарданела, желио сам виђети њихову архитектуру, из њих је контролисан пролаз кроз тијеснац, ово мјесто је било од стратешког значаја отоманске Турске.

Тачност на овом путовању нам је била добра страна. Увијек смо кретали у тачно одређено вријеме, свједок сам да се увијек на оваквим путовањима вазда неко чекао.

ТРОЈА – НЕЗАБОРАВНО МЈЕСТО

Чекао нас је пут ка Бурси, 275 километара. Међутим, нијесмо се директно упутили ка њој. Прва дестинација на коју смо свратили била је Троја, локалитет за који се у најновије вријеме сматра да је Троја управо била овђе. Од Чанакале је

информација о локалитету, сазнали смо да се овђе нашло велико благо, но нико до данас не зна што се са њим десило. Остало је једино оно што се није могло однијети.

На овом локалитету остали смо више од сат времена, требало га је цијелог обићи. По завршетку обиласка, свратили смо поред низа сувенирница које су се налазиле испред комплекса, цијене сувенира су биле јефтиније од цијена у сувенирници комплекса. И овђе је моја екипа извела један свој

нове ере, у којем је најзначајнији Храм Богиње Атине из 540. године прије нове ере са којег се пружа поглед на грчко острво Лезбос које је пар километара удаљено од обале Турске.

Доласком до самог врха пењали смо се уским уличицама села, на све стране ресторани, сувенирнице... Акос се од 2017. године налази на УНЕСКО-вој листи културне свјетске баштине. Овај локалитет заиста то заслужује, иако данас нема велики број експоната који су остали, али

удаљена 30 километара, налази се у близини обале југозападно од Дарданела. Доласком на великому паркингу, на први поглед стиче се утисак лијепо срећене локације. Она то и јесте. Прво што посјетилац види је Тројански коњ, различитог облика од Тројанског коња, који се налази на шеталишту у Чанакале, којег је америчка филмска екипа оставила као поклон граду, након завршетка снимања филма Троја. Свима је ово запало за очи и од водича смо добили објашњење да овај коњ одговара стварном који је био, док су американци свој прилагодили снимању филма. Након кратке приче у Центру локалитета, кренули смо лијепо срећеним стазама комплекса. Сваки посјетилац се може увјерити да је ово, заиста, велики комплекс који се још увијек испитује и истражује. Међу добијеним

перформанс, па смо се задржали дуже од планираног времена. Како су поред сувенирница били разни костими моје пријатељице су их морале испробати, а ја их овјековјечити фото-апаратом. Ново "лудило", које никога није оставило равнодушним. Уз лијепи дан, и овај перформанс је додатно утицао одличном расположењу цијеле групе, смијех је одјекивао на све стране.

ACOC – ХРАМ БОГИЊЕ АТИНЕ

Тако расположени, кренули смо даље, привилегија је била бити дио овог тима. Не знам послије колико времена смо се нашли у Баҳрам селу, које се налазило у подножју Акос-а. Ње је некада био Храм Богиње Атине. Због доброг расположења на вријеме смо сви заборавили, вријеме је текло ко "лудо". Акос је основано од стране грчких колониста у 8. вијеку прије

и виђено је довољно. Тек када се погледа макета храма види се како је ова локација била посебна. Посебна је и због невјероватног погледа који се пружа на све стране, али поглед на грчко острво Лезбос које је пар километара удаљено од обале Турске, је посебан, има нешто у њему, што ни самом себи не знам објаснити. И овђе смо остали дуже од планираног, али вријеђело је. Потврдила се она стара "како дан започне, тако ће се и завршити". Нама је почeo на најбољи могући начин, тако се и завршио. Завршетком посјете Акос-у, у селу смо се зауставили на ручак, и онда наставили ка Бурси у коју смо стигли кад је ноћ већ узела свој мах, са подједнако добрым расположењем са којим смо кренули, умор нам није могао одузети позитивну енергију, која је владала у нама.

Буди у току – буди у игри

80. КОЛО НАГРАДНЕ ИГРЕ

3 x
Topex garnitura
geoda ¼ 38D530

2 x
Bosch EasyImpact 550
vibraciona bušilica
0603130020

2 x
Einhell TC-CD 18/35 Li
aku. bušil. 18V sa
baterijom 1,5Ah i punj.
Classic Einhell 4513914

10 x
Auto-kompresor
250 PSI SkyCar

Буди у току – буди у игри“

Колики је износ средстава до сада уложен у модернизацију ХЕ „Перућица“ и ХЕ „Пива“?

Наградно питање

80. КОЛО НАГРАДНЕ ИГРЕ

НАГРАДЕ: _____

Topex garnitura geoda ¼ 38D530 x 3

Bosch EasyImpact 550 vibraciona bušilica x 2

Einhell TC-CD 18/35 Li aku. bušil. 18V sa baterijom 1,5Ah i рупн. Classic Einhell x 2

Auto-kompresor 250 PSI SkyCar x 10

Комисија за извлачење:

Татјана Кнежевић Перишић

(Сектор за корпоративне комуникације)

Миодраг Вуковић

(Сектор за корпоративне комуникације)

Правила:

Право учешћа у наградној игри имају само запослени у ЕПЦГ који тачно одговоре на питање и пошаљу купон са одговором и личним подацима. Сваки запослени може послати само један купон. Сви који пошаљу два или више купона, као и они који погрешно одговоре на питање, биће дисквалификовани. Наградну игру приређује Сектор за корпоративне комуникације, те запослени у њему не могу учествовати. Купоне је потребно послати најкасније до 10. јула на адресу ЕПЦГ, Сектор за корпоративне комуникације, Вука Каракића 2, Никшић, са назнаком „за наградну игру“, или убацити у за то предвиђене кутије.

Добитници ће бити контактирани по извлачењу, а њихова имена објављена у наредном броју листа Електропривреде.

Добитници 79. кола:

2 x Samsung Galaxy Watch Active 2:

Душко Миловић (Дирекција)

Дејан Дамјановић (Дирекција)

10 x Smart Home system:

Раденко Миловић (ТЕ „Пљевља“)

Владимир Костић (Дирекција)

Данило Николић (ОЈ Снабдијевање Будва)

Едина Дервиши (ОЈ Снабдијевање Улцињ)

Милица Миликић (ФЦ Снабдијевање РЦ

Бијело Поље)

Милица Бошковић (ХЕ „Перућица“)

Надежда Николић (Дирекција)

Дарка Војиновић (ХЕ „Пива“)

Соња Поповић (Дирекција)

Дарко Анђелић (ТЕ „Пљевља“)

Буди у току
– буди у
игри“

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ: _____

ПОСЛОВНА ЈЕДИНИЦА: _____

БРОЈ ТЕЛЕФОНА: _____

E-MAIL: _____

ОДГОВОР: _____

Тесла је у својој лабораторији доказао да је Земља проводник и вршећи пражњења од више милиона волти производио вештачке муње дуге више десетина метара.

Тесла је такође проучавао атмосферски електрицитет, посматрајући пражњења својим пријемницима.

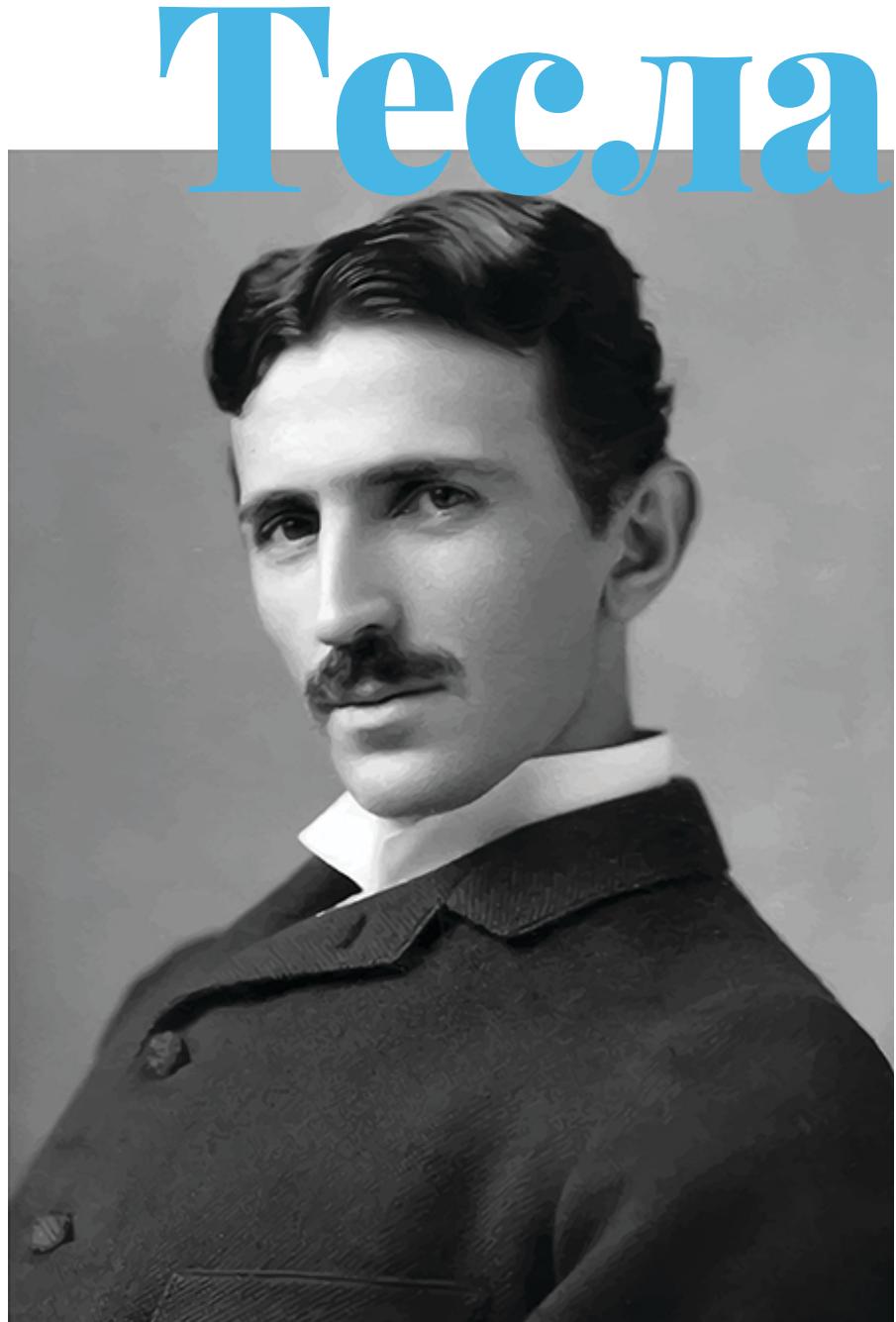
Репродукујући његове пријемнике и резонантна кола много година касније се увидео непредвидиви ниво комплексности (расподељени хеликоидни резонатор високог фактора потискивања, радиофреквентно повратно коло, кола са грубим хетеродиним ефектима и регенеративним техникама).

Тврдио је чак да је измерио и постојање стојећих таласа у Земљи.

У једном моменту је утврдио да је у својој лабораторији забележио радио-сигнале ванземаљског порекла. Научна заједница је одбацила његову објаву и његове податке.

Он је тврдио да својим пријемницима мери извесне понављајуће сигнале који су суштински другачији од сигнала које је приметио као последица олуја и земљиног шума.

Касније је детаљно наводио да су сигнали долазили у групама од једног, два, три и четири клика

заједно. Тесла је касније провео део живота покушавајући да шаље сигнал на Марс.

дипломе и почести. "... За славу и све

богатство свијета не дајем ништа. Тако сам створен, задовољство налазим у раду ..." - говорио је Тесла.

IN MEMORIAM

Бојан Бојичић
(1986 - 2022)

Дана 01. фебруара текуће године, изненада је у 36. години преминуо наш колега **Бојан Бојичић**.

Бојан Бојичић био је запослен на радном мјесту Главни инжењер за грађевинске послове у Дирекцији за развој и инжењеринг.

У нашој компанији радио је од децембра 2017. године.

Колеге ће га памити као вриједног и добrog радника и искреног пријатеља.

Бојан Бојичић сахрањен је 02. фебруара на мјесном гробљу у Озринићима.

Иза себе је оставио супругу Марију и синове Богдана и Божидара.

